

Шановні наші віддані та найкращі читачі, будьте з нами у 2018 році!

А ми в свою чергу обіцяємо розмішувати на шпальтах газети лише перевірені факти, свіжі та актуальні новини з життя району, області та міста, знайомити з цікавими особистостями, вітати Ваших рідних та близьких, розмішувати оголошення, а ще з нашою газетою завжди знатимете, коли транслюватиметься Ваш улюблений серіал чи фільм. Колектив «Подільської зорі» сподівається на відданість постійних читачів та набуття нових.

Передплата становить: для населення (61487):
на місяць - 12,48 грн., 3 місяці - 36,38 грн., 6 місяців - 74,60 грн.
Для підприємств, установ й організацій (40699):
на місяць - 16,48 грн., 3 місяці - 48,38 грн., 6 місяців - 94,10 грн.

10 травня - ясно, без опадів, t вдень +20...+23°C, вночі +15...+19°C. 11 травня - хмарно, без опадів, t вдень +18...+20°C, вночі +13...+15°C. 12 травня - хмарно, без опадів, t вдень +17...+19°C, вночі +13...+15°C. 13 травня - хмарно, дощ, t вдень +12...+14°C, вночі +7...+9°C. 14 травня - хмарно, можливий дощ, t вдень +17...+24°C, вночі +8...+12°C. 15 травня - хмарно, без опадів, t вдень +17...+19°C, вночі +11...+14°C. 16 травня - ясно, без опадів, t вдень +15...+17°C, вночі +12...+14°C.

Четвер, 10 травня
2018 р. №19 (8701)
Ціна договірна

ВІННИЦЬКА
РЕГІОНАЛЬНА ГАЗЕТА

e-mail:
pzorya2003@i.ua

Подільська Зоря

Схиляємо голови перед подвигом солдатів Перемоги

Із кожним роком все далі й далі відходять у минуле грізні роки Другої світової війни, та не згасає пам'ять про тих, хто приніс нам Велику Перемогу, поліг у боях заради щастя інших, з честю та гідністю боронив рідні землі. У ці погожі травневі дні вся Україна та подільський край відзначає 73-річницю Перемоги над нацизмом у Європі. В кожному куточку держави звучать слова вдячності та захоплення на адресу ветеранів, вкриваються квітами обеліски та пам'ятники. У пекельному вогнищі війни народилися мільйони героїчних імен, чий подвиг вічно житимуть у пам'яті прийдешніх поколінь.

8 травня у залі засідань Вінницької районної ради відбулися урочистості, присвячені 73-ій річниці Перемоги над нацизмом у Європі та Дню пам'яті та примирення. На захід завітали ветерани Другої світової війни, учасники бойових дій АТО, керівництво краю, голови ветеранських організацій, очільники сільських та селищних рад, депутати місцевих рад, керівники підприємств та організацій, актив територіальних громад району.

Зі словами подяки до ветеранів й вітальним словом до присутніх звернувся голова Вінницьких районних державної адміністрації Михайло Демченко та ради Сергій Сітарський, очільник Вінницької районної організації ветеранів України Петро Василич. Вони подякували ветеранам за здійснений подвиг, відвагу, патріотизм та мужність, вміння з честю та гідністю долати перешкоди. Наголосили, що подвиги тих, хто поліг, визволяючи рідну зем-

лю, й тих, хто повернувся переможцями, вічно житимуть у народній пам'яті й мовлять, що саме 9 травня назавжди залишиться символом триумфу добра над злом й незламності українського народу. Також зазначили, що наш обов'язок бути гідними подвигу ветеранів, усіма силами утверджувати мир та злагоду на рідній землі, створювати належні умови для гідного життя. Побажали міцного здоров'я, щастя, сімейного тепла та затишку, бадьорості духу, поваги та уваги з боку людей та держави, аби ніхто та ніщо не було забуто.

- Щиро вітаю усіх із Днем пам'яті та примирення й святом Перемоги. Дякую Вам, шановні ветерани, адже саме Ви відстояли честь та гідність українського народу, гідно обороняли від ворога рідну землю, не скорились окупантам й здобули перемогу. Ціною власного здоров'я, життя, титанічних зусиль та бойових подвигів. Саме Ви сьогодні є гідним прикладом для

нашого підростаючого покоління, для тих, хто має гордо нести український прапор й творити квітучу та вільну державу. Ваш подвиг - це наша повага та гордість. Ми пишаємось тим, що є нащадками незламних та мужніх воїнів, які зупинили криваву війну й відстояли рідну землю. Тож широко бажаю всім здоров'я, миру, щастя, радості, добробуту, надії та оптимізму. Уклін та щира шана Вам, шановні ветерани, світла й вічна пам'ять полеглим, - мовив Михайло Демченко.

Сергій Сітарський вітаючи визволителів, наголосив, що це травневе свято є вічним і як не прикро це визнавати, проте щорічно число ветеранів зменшується, подякував фронтовикам за подвиг: «Ніколи не згасне пам'ять про тих, хто поліг у Другій світовій війні. Кожного року ми відзначаємо цей день та не маємо права забути про війну, яка тривала 1418 днів. Ми пам'ятаємо про подвиг наших дідів та бачимо сьогодні гідних нащадків, які стали на оборону нашої держави від агресора. Саме Ви, шановні ветерани, сьогодні приклад мужності, витримки та патріотизму для наших бійців, котрі захищають східні кордони держави. Окрім ветеранів, сьогодні хочеться широко вклонитись й вдовам, матерям та героям тилу, людям, котрі жили на окупованій території, привітати тих, хто самовідданно боровся та героїчно наближав жадану перемогу. Бажаю Вам здоров'я, довголіття, сил та наснаги, поваги та уваги»

Долучився до вітань й очільник ветеранської органі-

зації Петро Василич. Він здійснив великий історичний екскурс, зазначив, що Україна заплатила за перемогу високу ціну, наголосив, що 7 наших земляків за ратні подвиги удостоєні звання Героя Радянського Союзу. - Під час Другої світової війни не було жодної родини, якої б не торкнулась ця жахлива подія. Ми повинні шанувати пам'ять ветеранів та берегти нашу історію. Сьогодні знову нашу державу захищають найкращі сини України, і я переконаний, що Україна переможе і ми матимемо незалежну та процвітаючу державу. Дякую всім присутнім та вітаю зі святом, - наголосив він.

Пам'ять полеглих на фронтах Другої світової війни, закатованих у концтаборах, замучених голодом і сучасних героїв, котрі загинули у зоні АТО, вшанували хвилиною мовчання.

Затим очільники краю на знак глибокої поваги, шани і вдячності вручили сивочолим ветеранам Почесні грамоти, грошові нагороди та квіти.

Продовжився захід святковим тематичним концертом, організованим фахівцями відділу культури та туризму Вінницької РДА. Відомими фронтовими мелодіями, воєнними, сучасними та народними українськими піснями вітали ветеранів та присутніх у залі самодіяльні артисти. Сольно, в дуетах та гуртом порадували Олег Козяр, Ірина Пристанчук, Олександр Прокопенко та Олександр Рябошапка, Тетяна Казанська-Гавриш, Ірина Багрій, Надія Назарчук, Віталій Верещакін, тріо «Роса» й народний чоловічий ансамбль «Джерело» із Великих Крушлиць.

Олена ГУМЕНЮК.

13 травня - 40 днів світлої пам'яті дорогої нам людини - **Валентина Васильовича ДМИТРУКА.**

Ти знаєш, рідний, відшвіли сади,
Пташки співають,
і горить кульбаба.
А Ти на нас вже дивився згори...
І рай земний Тебе
уже не вабить...

Ти знаєш, любий,
все у нас гаразд.
Здорові, ситі, чом гнівти Бога...
Але так хочеться, щоби іше хоч раз
Твоя нога ступила до порога...

Дякуємо за те, що ти був у нашому житті. Земля тобі пухом і вічне Царство Небесне.

Всі, хто знав, згадайте добрим словом і тихою молитвою колишнього сільського голову та вчителя.

Сумуючі **дружина, діти та внуки.**

ПАМ'ЯТІ ТОВАРИША

Колектив редакції Вінницької регіональної газети «Подільська зоря» з глибоким сумом сприйняв скорботну звістку про передчасну, на 80 році життя, смерть колишнього працівника видання, знаного не лише на Поділлі, але й в Україні та далеко за її межами художника, філігранного майстра олівця й пера, великого працелюба, людини креативної та творчої вдачі - **Василя Івановича ПЕТРЕНКА.**

В.І.Петренко народився 30 січня 1939 року в селі Кругляківка, що на Харківщині. Закінчив Харківський зооветеринарний інститут, за розподілом був направлений до праці на Вінницьку сільськогосподарську станцію. Затим трудився на Немерчанській сільськогосподарській станції зоотехніком-селекціонером.

Перші гумористичні малюнки надрукував у харківській молодіжній газеті, згодом вони з'явилися на шпальтах вінницьких видань. Василь Іванович працював у часописах «Вінницька правда», «Колгоспна зоря», «Подільська зоря». Брав активну участь й перемагав у численних республі-

канських, всесоюзних та міжнародних творчих конкурсах, зокрема у славетному місті гумористів - болгарському Габрово. Окрім газет, художник проілюстрував близько 100 книг. Творам митця були властиві не лише сарказм, але й м'який гумор, усмішка, дотеп. Його добротні й довшені веселі малюнки подобалися читачам.

В.І.Петренко відзначено Грамотою Президії Верховної Ради України. Він був лауреатом премії імені Костянтина Гришина та Степана Руданського.

До 80-річчя з дня народження, немов би підсумовуючи зроблене, Василь Іванович готував до друку альбом вибраних творів. І хоча митця, на жаль, вже немає серед нас, зусиллями друзів, активу обласних осередків НСЖУ та НСПУ видання таки побачить світ, щоправда, вже на знак пам'яті про відомого художника.

Висловлюємо щирі співчуття рідним, близьким, друзям та колегам покійного з приводу важкої непоправної втрати. Нехай земля тобі буде пером, наш незрадливий друже-колего.

Депутати підтримали ініціативу

Голова районної державної адміністрації Михайло Демченко на черговій 42 сесії районної ради 7 скликання виступив перед депутатами з ініціативою щодо підтримки звернення Президента України Петра Порошенка до Вселенського Патріарха Варфоломія про надання Томусу про автокефалію Православної Церкви в Україні: «27 років налічує історія незалежної та суверенної України, однак досі не створено єдиної незалежної церкви в державі. Мільйони православних християн очікують на здійснення важливої для консолідації суспільства та становлення духовної та політичної незалежності події – на-

дання Томусу про автокефалію. Для укріплення держави, свободи совісті та віросповідання та державної незалежності необхідно невідкладно є й незалежність Української Церкви.

Тож я беззаперечно підтримую і прошу підтримати Вас, шановні депутати, ініціативу Президента України Петра Порошенка,

який звернувся до Вселенського Патріарха щодо автокефалії Православної церкви в Україні. Вважаю, позитивне рішення Вселенського Патріарха Варфоломія стане знаковим для українців до відзначення 1030-річчя від Дня хрещення Київської Русі князем Володимиром Великим.

Я впевнений, що рішення про отримання Українською Православною Церквою Томусу про автокефалію призведе до підйому українського національного духу, відновлення довгоочікуваної історичної справедливості та укріплення міжконфесійного миру.

І тому, закликаю Вас підтримати ініціативу Президента України Петра Порошенка».

За матеріалами Вінницької РДА.

Вшанували пам'ять загиблих у Другій світовій війні

шистську навалу ціною власного життя. Шановні ветерани! Своєю хоробрістю та героїзмом, відвагою та безмежною любов'ю до Батьківщини Ви всьому світові довели, що Україна ніколи не скориться загарбникам. Ваш героїчний внесок у перемогу, слугує яскравим прикладом для молодого покоління.

Ті страшні уроки історії ми маємо пам'ятати завжди для того, щоб вони ніколи не повторилися. Але, на жаль, на Сході України йде війна. Ця, нікому не потрібна, гібридна війна забирає найголовніше – життя молодих хлопців, які боронять кордони нашої держави. Ті окупанти, які це роблять не розуміють одного, що той, хто захищає свою землю, завжди перемагає.

Хочу подякувати усім учасникам бойових дій Другої світової війни, хлопцям, які виконували свій інтернаціональний обов'язок, котрі захищали сьогодні нашу державу на Сході України. Слава усім тим, кого немає поряд з нами, всім тим хто поліг заради нашого майбутнього. Слава Геро-

9 травня голова Вінницької райдержадміністрації Михайло Демченко, з нагоди відзначення 73-ї річниці Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, взяв участь у заходах із вшанування пам'яті загиблих в селах Сосонка та Стадниця.

В цих населених пунктах зібралося чимало жителів, щоб вшанувати тих, чиє життя забрала війна, низько поклонитися та скласти глибоку шану ветеранам, які на своїх плечах винесли тягар війни та підняли країну з руїн у повоєнні роки.

У заходах взяли участь очільники територіальних громад Микола Демченко, Владислав Яклішин, директори шкіл, учнівська молодь, ветерани Другої світової війни, діти війни, представники різних релігійних конфесій та громадських ветеранських організацій, учасники АТО, військовослужбовці, правоохоронці, громадськість, мешканці сіл.

У своєму виступі голова райдержадміністрації Михайло Демченко зазначив: «Шановні ветерани, присутні! У ці травневі дні ми вшановуємо пам'ять усіх тих, хто загинув у найбільшій та найкривавішій війні на нашій планеті. Хто нехтуючи смерть, зупинив фа-

ям! Слава Україні».

Ведучим не вистачило півгодини, аби зачитати прізвища загиблих під час Другої світової війни. Дуже прикро, що пролилось стільки багато крові і загинули безневинні мирні жителі.

Учасники мітингу вшанували пам'ять полеглих у Другій світовій війні 1939-1945 років хвилиною мовчання та поклали квіти до Меморіалів Слави.

На честь 73-ї річниці Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років лунали вірші та пісні військової тематики.

Зворушила своїм виступом загал учениця 2-го класу Стадницької школи Вікторія Чорна, читаючи вірш «Душа болить за Україну».

За матеріалами Вінницької РДА.

«Так зробіть його безкоштовним»

Прем'єр-міністр Володимир Гройсман розкритикував якість нового покоління зв'язку 4G в Україні, що, на його думку, не на належному рівні і не відповідає тій оплаті, яку беруть мобільні оператори. Про це він заявив на засіданні Кабінету міністрів. Глава уряду висловив невдоволення, що люди платять як за 4G, але не отримують якісного зв'язку.

«Прошу внести протокольне доручення уряду НКРЗІ (Національна комісія з регулювання зв'язку та інформа-

тизації) провести заміри щодо роботи наших операторів доступу до інтернету. І нехай потім не ображаються. Ми говоримо правду. Гроші ж вони всі беруть чесно, правильно? Там же відразу з рахунку знімається, але якість зв'язку сильно погіршилася. Якщо хтось говорить про те, що це транзитний період з 3G до 4G. Добре, згоден, але зробіть тоді його безкоштовним. Чому ж ви за рахунок клієнтів повинні вирішувати свої технічні проблеми», - зауважив прем'єр.

НОТАТКИ ГОЛОВИ РАЙОННОЇ РАДИ

Терпимо далі

Повертаючись до медичної реформи, а якщо простіше до браку коштів в цьому році на виплату заробітної плати медичним працівникам первинної ланки, озвучу один цікавий момент.

Звернення, яке відправила Вінницька районна рада до Кабінету Міністрів, звітти направили на розгляд обласного департаменту охорони здоров'я. Тобто, районна рада звертається до Кабміну і каже: «Шановні, ви нам на медиків, навіть на елементарне, на заробітну плату не додали коштів. Додайте, бо не вистачає».

Замість цього наше звернення відправили назад у Вінницьку область, в департамент. Мабуть ще й з вказівкою: «Ану, розберіться і розкажіть цим нахабам, де брати гроші, або що робити, щоб вистачало». Можливо, й ні. Однак, після бесіди в обласному департаменті охорони здоров'я, мені так здалося.

Тому порада для всіх, хто має шукати правди у столичних високих кабінетах. Всі Ваші скарги там не читають, або читають тільки адреси, з метою відправити назад, до тих, хто про це і так все добре знає.

Далі, з почутого. Нам повторили: дали тобі одну гривню і ти собі ні в чому не відмовляй. А хочеш ще щось, шукай кошти в місцевих бюджетах. То запитую: «Чому дали менше, можете пояснити?» Пояснили, що з метою оптимізації, а простіше скорочення. І це скорочення не маленьке.

На запитання, скільки повинно бути в сільській місцевості у сімейного лікаря медсестер і молодшого медичного персоналу? Відповідь прозвучала приблизно така: «А ніскільки, ФАПів взагалі не буде». За наслідками медичної реформи їх нема. Є тільки сімейний лікар, у якого є розумний пацієнт. Ні, дві тисячі розумних пацієнтів.

Тепер уявляємо. Що бабуся, котра живе одна, з ранку починає набирати по мобільному телефону (який не у всіх є, і який не скрізь ловить) свого сімейного лікаря. Протягом якогось часу їй нарешті вдається дозвонитись (вона ж не одна, пацієнтів до двох тисяч). Під час «короткої» бесіди з медиком вона йому розповідає про симптоми своєї хвороби, а простіше, що і де її болить, а той розкаже їй як лікуватись, теж коротко. Наприклад, самій зміряти собі тиск і після цього самій собі зробити ін'єкцію, або поставити крапельницю. Уявили.

На мою думку, із огляду на почуте і побачене, так реформу бачать в міністерстві. На місцях же, якщо хочете мати медичну сестру, то хай сільська рада її утримує і утримує їх скільки їй треба. Гроші ж має. От така собі децентралізація і нові можливості сільських рад.

Можливо, ще трохи поуявлявши, заспокоїти самого себе уявою, як бабуся сідає в своє авто і сама їде до свого лікаря, але не буду. Просто після всього цього напрошується одне зле, але щире запитання: «Що ж Вам поганого зробили літні люди, щоб їх так не любити? Шановні експериментатори!»

Пишу це в газеті, тому що це єдиний спосіб поділитись тим, що турбує і болить, коли повністю не розумієш, що буде далі. Скаржитесь Ви ж бачите, немає кому. Тому поки ТЕРПИМО.

Чекаю вашої думки, критики, запитань за адресою: м.Вінниця, Хмельницьке шосе, 17, голова Вінницької районної ради Сітарському С.М., електронна адреса: vssm68@gmail.com. Голова Вінницької районної ради, член «ВО Батьківщина».

Електромобілі стрімко набирають популярності

Із початку 2018 року в Україні продано 1044 електромобіля. Це в півтора рази більше, ніж за січень-квітень 2017 року.

Більшість первинних реєстрацій автомобілів на електротязі склали вживані машини, повідомила Асоціація автовиробників України.

За січень-квітень 2017 року частка старих електромобілів складала 81%, а в цьому році вона зросла до 85%.

Найбільшим попитом продовжує користуватися електромобіль Nissan Leaf з часткою 69% первинного ринку електромобілів. З січня до квітня 2018 року українську реєстрацію отримали 723 автомобілі цієї моделі, з них 52 автівки були новими.

На другому місці за популярністю перебуває автомобіль BMW і3. За вказаний період продали 58 таких машин, з них 19 нових.

Третє місце в українському рейтингу електрокарів зайняла Tesla Model S. Її купили 52 автовласника, з яких 18 придбали нові авто Tesla Model S.

У топ-5 найпопулярніших серед українців електромобілів за січень-квітень 2018 року також увійшли Mercedes-Benz B - 36 одиниць (28 вживаних, 8 нових) і Smart Fortwo Electric Drive - 32 шт. (всі з пробігом).

Турбуються про врожаї та людей

Цьогоріч затяжна та досить холодна весна підготувала для аграріїв низку випробувань та сюрпризів й затримала початок весняно-польових робіт. Й хоча старт посівної змістився на декілька тижнів, зважаючи на погодні умови, проте сільгоспвиробники Вінниччини зуміли виконати усі роботи вчасно. Відтак, очікують гарних врожаїв. Одними із перших до посівної взялися підприємства групи ТАС АГРО, до якої входить й ТОВ СОП «Михайлівське», що у Вінницькому районі. Зазначене підприємство обробляє близько 2600 га землі на території трьох сільських рад краю: Гуменської, Оленівської та Великокрушлинецької. Також тут вдалося зберегти й тваринницьку ферму, утримувати чимале стадо ВРХ та одержувати одні із найбільших надойв молока.

Директор ТОВ СОП «Михайлівське» Степан Федорович Ковальчук

Про перебіг весняно-польових робіт, тваринництво, співпрацю із пайовиками, підтримку соціальної сфери поселень розповів директор підприємства **Степан Федорович КОВАЛЬЧУК**.

- Цьогоріч посівна кампанія, у зв'язку із погодними умовами, у нас стартувала на два тижні пізніше ніж минулоріч. Проте радує, що завдяки сніжній зимі у ґрунті сформовано запаси вологи. Готувались до початку весняно-польових робіт ми почали ще взимку: ремонтували власну техніку, підживлювали рослини, запасалися мінеральними добривами. Посівну розпочали як тільки можна було увійти в поле. Ми обробляємо близько 2600 га землі – 500 га – це корми для тваринництва, решта – під посів. Нині вже вдалося засіяти 238 га - люцеркою, 1089 – соняшником, 667 – соєю, 189 – кукурудзою на силос та 76 на корнаж. Поки що все у нас йде за планом. – Наголошує директор підприємства. – Позаяк ми входимо до групи компаній ТАС АГРО, то обробляти землю та проводити посівну нам допомагають. У структурі ТАС АГРО вже декілька років є практика перекидки техніки, тобто спочатку засіваються південні райони, з тим техніку для посівної приїжджає до нас. Це велика поміч та позитив, адже використовуючи лише власну техніку ми не змогли б у заплановані строки закінчити посівну. Така перекидка техніки застосовується лише під час

посівної та збирання врожаїв. Усе решту робимо своїми силами на власній, хоча й не новій, проте надійній та доглянутій техніці. Зокрема без допомоги заготовлюємо сінаж та сіно, силос. Також допомагає наших пайовиків в обробці землі.

- До речі про пайовиків, як працюєте із ними?

- Як вже було зазначено, ми обробляємо близько 2600 га землі, яку орендуємо у місцевих жителів. Сьогодні понад 1113 пайовиків із Оленівки, Михайлівки, Гуменного, Олександрівки та Великих Крушлинців довірили і здають землі нам в оренду. Думаю, що люди задоволені, адже ми виплачуємо одну з найбільших орендних плат в районі, нині видаємо пайовикам близько двох тонн зерна. Також допомагаємо обробляти власні присадибні ділянки, за потреби допомагаємо людям матеріально, зокрема виплачуємо кошти на поховання, лікування, тощо. Не забуваємо й про соціальні об'єкти поселень. В майбутньому плануємо розробляти нові проекти допомоги нашим пайовикам і покращувати умови співпраці. Відтак, сподіваюсь, що під час переключення договорів оренди число наших пайовиків лише збільшиться. Адже ми налаштовані на довготривалу роботу на терені Вінницького краю, тому сподіваємось на розуміння та підтримку місцевих жителів.

- На яку врожайність цьогоріч сподіваєтесь, як підвищуєте її?

- Якщо говорити про врожайність то варто зазначити, що відколи ми працюємо в групі компаній ТАС АГРО завжди усі плани щодо врожайності виконуємо й навіть перевиконуємо. У своїй роботі ми дотримуємось усіх технологічних процесів та норм. Цьогоріч сподіваємось на гарний урожай, зокрема плануємо зібрати 32 ц соняшника з га, 25 – сої, 65 – пшениці. Надіємось, що цього окрім наших зусиль також сприятиме й погода.

- Чи впливають, на Вашу думку, на врожайність професійність та

досвід агрономів та працівників?

- Відповідь однозначна – так. Адже агроном – це людина, яка контролює усі процеси. Саме від його професійності, вміння приймати рішення, бажання вчитися та вдосконалюватися залежить майбутній врожай. Вважаю, що нам у цьому питанні пощастило. Адже наш головний агроном Віктор Латенко – людина досвідчена, працює у нас досить давно й відповідально ставиться до своїх професійних обов'язків. Він завжди особисто контролює усі процеси й завдяки цьому урожайність підвищується.

- Степане Федоровичу, розкажіть про

Степан Ковальчук та тракторист Віктор Пастушенко

тваринницький комплекс?

- Сьогодні наше підприємство одне з небагатьох на Вінниччині де вдалося зберегти чисельність стада ВРХ й отримувати одні з найбільших надойв молока. Наш молочно-тваринницький комплекс знаходиться в Михайлівці й займає територію у кілька гектарів. Тут розташовано 12 корівників, є обори для вихову тварин. Усі виробничі процеси – роздача кормів, прибирання, доїння корів – механізовані. Утримуємо 1000 голів ВРХ, з них 500 – дійних корів. Середній надій на корову становлять понад 6 тис. літрів на рік. На фермі нині трудяться 75 місцевих жителів (загалом на підприємстві працює 158). Усі вони отримують гідну зарплату та передбаченні законодавством соціальні виплати.

Хотілося б відміти гарну та злагоджену роботу головного зоотехніка Андрія Крижанівського, лікаря – Володимир Чернова та завкомплексом – Юрія Галунка. Саме завдяки цим людям та персоналу вдається утримувати ферму й отримувати такі надойв. Молочну продукцію у нас закуповують підприємство «Рошен» та ізраїльські партнери. Це свідчить про її якість, адже на підприємстві, а тим паче закордоном за якістю слідкують дуже ретельно. До речі, представники Ізраїлю кожного місяця приїжджають до нас на ферму й особисто спостерігають за процесом виробництва молока. Під час одного з таких візитів я за-

питав наших ізраїльських партнерів, чому молоко закупляють саме у нас. У відповідь почув, що наше молоко – пахне справжнім молоком, є якісним та смачним.

- Як підтримуєте соціальну інфраструктуру місцевих громад?

- Компанія ТАС Агро ефективно та плідно співпрацює із Благодійним фондом Сергія Леонідовича Тігіпка. В рамках власних проектів «Сільська школа», «Дитячий садочок», «Здоров'я», «Сільські ради» представникам фонду вдається якісно покращити соціальну сферу поселень й допомогти людям. Знаю, що минулоріч у соціальну інфраструктуру Вінниччини було інвестовано понад 2 млн.300 тис. гривень. За кошти фонду ремонтуються школи, дитячі садочки, Будинку культури, ФАП та амбулаторії, закуповуються лікарські препарати, освітлюються села, ремонтуються дороги, тощо. Зокрема, завдяки співпраці із благодійним фондом Сергія Тігіпка на території сіл де ми працюємо вдалося закупити відео та аудіо системи в школи, в садочки – меблі та необхідний інвентар, придбано сценічні костюми для самодіяльних артистів. Також в Михайлівській амбулаторії загальної практики сімейної медицини за кошти фонду покладено систему парового опалення, закуплено необхідні медикаменти.

Окрім допомоги благодійного фонду, ТОВ СОП «Михайлівське» також допомагає здійснювати благоустрій поселень, зокрема взимку ми власною технікою розчищаємо дороги, даємо транспорт аби підвезти до соціальних об'єктів дрова, палети та паливо. Також підкошуємо траву, допомагаємо прибирати поселення.

До речі хочу зазначити, що наше підприємство працює повністю відкрито та прозоро. Із початку свого заснування ТОВ СОП «Михайлівське» завжди демонструвало високий рівень податкової культури, будучи у числі одних із найсумлінніших платників податків. Щорічно ми виплачуємо десятки тисяч гривень податків та зборів до місцевих та державного бюджетів, розуміючи усю відповідальність бізнесу перед державою та суспільством. Зокрема минулоріч було сплачено до місцевого бюджету – 4,1 млн. грн., до держбюджету – 2,4 млн. грн. З початку нинішнього року підприємство вже сплатило 1,45 млн гривень до місцевого бюджету, й близько 1 млн. грн до держказни. Військового збору у 2017 році сплачено 0,2 млн. грн., цьогоріч уже – 0,09 млн. грн.

Олеся ОМЕЛЯНЕНКО.

На фото справа наліво: директор Степан Ковальчук, начальник охорони Олег Ковальчук, тракторист Іван Поповський та головний агроном Віктор Латенко.

Переходимо на «сонячну електроенергію»

На державному рівні для усіх приватних домогосподарств, які встановлюють сонячні станції потужністю до 30 кВт, працює «зелений» тариф. За цим тарифом власники СЕС можуть продавати надлишок згенерованої електроенергії у мережу.

Крім того, влада на місцях активно приєднується до загальнодержавної ініціативи щодо переходу на «чисту» енергію і надає підтримку населенню при придбанні сонячних панелей. Про це у прямому ефірі Громадського радіо розповів Юрій Шафаренко – директор Департаменту відновлюваних джерел енергії Держенергоєфективності.

«У Житомирській області діє регіональ-

на програма, за якою з обласного бюджету відшкодовується 20% вартості або суми кредиту на купівлю сонячної станції. У Тернопільській області також компенсують 20% суми кредиту на сонячні панелі», – підкреслив Юрій Шафаренко.

Жителям Вінницької області, які хочуть встановити приватні сонячні станції, повернуть 15% суми кредиту, а приватним домогосподарствам Львівщини – 10%.

Допомагає населенню стати менш енергозалежним та перейти на «сонячну енергію» й влада таких міст, як Хмельницький та Броди. У цих містах усім охочим встановити сонячну станцію повертають 10% від вартості робіт.

Кабмін затвердив об'єкти великої приватизації

Кабінет міністрів України затвердив перелік об'єктів великої приватизації

державної власності на 2018 рік. Відповідне рішення було ухвалено на засіданні уряду в четвер, 10 травня. Зокрема, Кабмін затвердив перелік об'єктів великої приватизації і доручив уповноваженим органам управління об'єктами держвласності в місячний термін прийняття рішення про приватизацію забезпечити передачу органам приватизації функцій з управління ними. До переліку

великої приватизації на 2018 рік увійшли Центренерго, низка облenerго і теплоелектроцентралей,

Об'єднана гірничо-хімічна компанія, вугільна компанія Красноліманська, Азовмаш, Турбоатом, Електро-Тажмаш, Суміхімпром, Одеський припортовий завод, Запорізький титаномагнієвий комбінат, Украродлізинг, Агарний фонд і Державна продовольчо-зернова корпорація України.

Передбачається, що продаж цих об'єктів принесе 21,3 млрд. гривень.

До Дня Перемоги із вагомими здобутками

Днями в смт Десна, у приміщенні місцевого НВК, відбулись урочистості з нагоди відзначення Дня пам'яті і примирення та Дня Перемоги. Цього дня віддали шану усім, хто боровся за мир і добробут свого народу, завдяки подвигу котрих зростає сьгоднішнє покоління. Окрім учасників війни, на захід запросили ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС та наших сьгоднішніх героїв - учасників АТО. На жаль, учасників та свідків травневих подій 73-річної давнини із кожним днем стає усе менше. Чимало з них, маючи слабе здоров'я, вже не можуть відвідати урочистості, але, як зауважила очільниця громади, їх обов'язково відвідають та привітають удома. У заході взяли участь голова селищної ради Галина Обливач та колективні органи місцевого самоврядування та навчально-виховного комплексу, місцеві жителі.

Звертаючись до загалу, Галина Миколаївна подякувала тим, хто у різні роки боровся із різним лихом на тере-

нах України. За те, що, не шкодуючи здоров'я й ризикуючи власним життям, ветерани вибороли мир для майбутніх поколінь. «Наразі триває неоголошена війна на Сході держави, на якій таку ж мужність та героїзм виявляють сьгоднішні бійці, захисники України. Страшною трагедією для українців була Друга світова війна. Але спільними зусиллями агресора було зупинено і розгромлено. Адже той, хто захищає свою землю, завжди перемагає, і це є запорукою нашої перемоги у теперішній війні. Тож бажаю Вам та Вашим рідним міцного здоров'я, добра й благополуччя. І головне, щоб в українських домівках завжди панував мир, спокій та достаток», – наголосила Галина Обливач. Затим присутніх ветеранів, «чорнобильців», учасників АТО привітали від селищної ради квітами та грошовими преміями (500 грн).

Захід продовжили концертною програмою, підготовленою деснянськими дітьми, котрі продемонстрували теми-

тичне святкове дійство для ветеранів. Хлопчики та дівчатка кружляли у танках, декламували патріотичні вірші, а найменші тишили своєю старанністю та артистизмом. Хореографічні та вокальні композиції викликали бурю емоцій та оплесків у глядачів.

Після урочистого заходу Галина Обливач повідала кореспонденту видання про здобутки та плани в роботі селищної ради. «Головним проектом, який втілили в життя, – водогін, позаяк це була дуже дорогартісна робота. Наразі його вже введено в експлуатацію, люди із задоволенням та вдячністю ним користуються. Ті, хто не під'єдналися до системи одразу, мають змогу зробити це

зараз. Нещодавно вдалось повністю замінити систему опалення у НВК, зі встановленням нових котлів. Постійно працюємо над поточними ремонтами дахів та під'їздів у багатоквартирних будинках. Задля зручності очікування громадського транспорту була встановлена нова, сучасна зупинка. Постійно тривають роботи з лагодження дорожнього покриття.

Ще одне досягнення - капітально відремонтована амбулаторія. Завдяки спільним зусиллям громада отримала відремонтований заклад зі зручними умовами отримання медичних послуг. Коштом селищної ради була закуплена комп'ютерна програма, завдяки якій наш лікар має змогу укладати угоди із пацієнтами, наразі цей процес успішно триває.

Встановили загальнодоступний та багатофункціональний дитячий майданчик. Позаяк у нас в громаді відсутній Будинок культури, вирішили відремонтувати та облаштувати залу, у якій можна буде проводити різні урочистості. Плануємо там започаткувати гурткову роботу для дітей.

Вдячна за співпрацю у втіленні цих проектів районній владі, керівництву м. Вінниці та спонсорам», - наголосила очільниця громади.

Світлана ОСТАПЧУК.

Йому Вітчизна в серці дзвонить...

Дозволь мені, мій вечоровий світе,
упасти зерням в рідній борозні.

Василь СТУС.

Його доля схожа з долею Великого Кобзаря - Тараса Шевченка: 47 страждених років життя, десятиліття ув'язнення, розлука з рідним краєм, та головне – це самопожертва в ім'я України та люта ненависть до її ворогів. Він залишив нам неоціненний скарб – свої поезії, мудрість, невиситому жагу свободи, любові до рідного краю, як зразок істинного патріотизму. Тому щоріч, у день, коли народився Спаситель, ми з гордістю згадуємо ім'я подільського мученика і пророка – Василя Стуса.

Під час віртуальної подорожі освітяни познайомилися з біографією письменника, яку допомогли відтворити учні Лука-Мелешківської ЗОШ І-ІІІ ст., інсценізувавши його дитячі спогади. Досить вагомою частиною читань була характеристика збірок поезій Василя Стуса, зокрема акцентувалася увага на символіці творів та ментальних картах. Проаналізувавши поезії ранньої творчості та зрілого автора, розумієш, наскільки еволюціонував поет у своєму бажанні пробудити свідомість і навіть перейти до рішучих дій. Поезії заслання вражають невимовною тугою за рідним краєм, як страждає дитина у розлуці з матір'ю.

Найбільш чуттєвий момент педагогічних читань – це листування

поета, яке розкриває глибину душі автора, ніжність його почуттів до дружини та сина, небайдужість до долі сучасників та друзів. Постає Стуса є дороговказом для сучасного письменства. З особливою пошаною прозвучали вірші подільських письменників; це свідчення того, що зерно, яким натхненний Стус упав у благодатну подільську землю, проросло і дало плоди, якими можуть насититися й майбутні покоління.

Ми пам'ятаємо тебе, Василю! Проект «Вшанування пам'яті поета» підтверджує, що не тільки Вінниччина горда цим ім'ям. У Києві, Львові, Івано-Франківську, Луцьку, Тернополі та в багатьох інших містах України ім'ям письменника названо вулиці, площі, встановлено пам'ятники, меморіальні дошки. У Польщі проспект носить ім'я Василя Стуса. Театри та кіно дають можливість кожному мешканцю нашої держави глибину таланту, переглянувши вистави та кінофільми. Також незабаром буде випущено ювілейну монету до 80-річчя з дня народження Василя Стуса.

Підсумовуючи творчу співпрацю вчителів району, методист Вінницького районного методичного центру Г.М.Продан презентувала науково-методичний посібник, який став результатом плідної праці творчої групи. Він є вагомим матеріалом для вивчення життя і творчості В. Стуса та допоможе вчителям осягнути значущість та геніальність поета, стати пріоритетним у вихованні патріотизму та національної свідомості громадянина України.

І.РОМАНЧУК,
керівник творчої групи, вчитель української мови та літератури Вінницько-Хутірського НВК: ЗОШ І-ІІІ ст.-ДНЗ.

Щоб ушанувати пам'ять поета, відзначити його 80-річний ювілей, у Лука-Мелешківській ЗОШ І-ІІІ ст. нещодавно відбулися літературні читання вчителів української мови та літератури Вінницького району на тему «Ідея вільного слова Василя Стуса крізь призму сучасності». Захід пройшов у цікавій та незвичайній формі – подорож залами віртуального музею. Для підготовки читань методистом КУВРМЦЗО Г.М.Продан була створена творча група, яку очолила вчитель Вінницько-Хутірського НВК: ЗОШ І-ІІІ ст. – ДНЗ І.І.Романчук. Члени групи підготували змістовні проекти: «Від юних літ до юного змужніння» (Ю.Ю.Мартинюк – Лука-Мелешківська ЗОШ І-ІІІ ст.), «Еволюція творчості від «Зимових джерел» до «Свіча в свічаді» (А.В.Сокіл – Стрижівська ЗОШ І-ІІІ ст., М.В.Нечипорук – Гавришівська СЗШ І-ІІІ ст., Т.С.Шобей – Некрасовська ЗОШ І-ІІІ ст.), «Голос із вічності» (О.В.Куракіна – Мізяківсько-Хутірський НВК: ЗОШ І-ІІІ ст. - ДНЗ, О.І.Блажко – Малокрушлинецька СЗШ І-ІІІ ст.), «Словами подолян про Василя Стуса» (Я.М.Малащук – Михайлівська СЗШ І-ІІІ ст, Л.А.Циба – Переорська СЗШ І-ІІ ст.), «Вшанування пам'яті поета» (І.І.Романчук – Вінницько-Хутірський НВК: ЗОШ І-ІІІ ст.-ДНЗ).

Загиблі за Батьківщину завжди у пам'яті людей

Спільно з усією країною вшанували пам'ять загиблих воїнів у Другій світовій війні всією громадою в селі Тютки. Цього року кількість людей вразила. Біля двохсот жителів села прийшли до меморіалу Слави 9 Травня.

О 9.00 розпочався поминальний молебень за убитими воїнами, що воювали за Батьківщину під час Другої світової війни, а о 10 - мітинг-реквієм до Дня пам'яті та примирення, в якому взяли участь секретар Лука-Мелешківської сільської ради Богдан Августович, начальник відділу освіти, культури, молоді і спорту Тетяна Войціцька та місцеві депутати.

Після промови Т.Б.Войціцької перед пам'ятником розгорнулося театралізоване дійство, зрежисоване Оленою Семенюк. У ньому взяли участь учні Прибузького НВК.

Пісню «Смуглянка» українською мовою заспівала Ліза Карась, Віктор Вишневий розтривожив душу піснею «Я тебе не навиджу війна!»

Традиційно після мітингу усі присутні перемістилися до місцевого адміністративного приміщення, де скуштували солдатської каші, а на завершення свята бажаючі мали нагоду переглянути ретроспективу фільму «У бій ідуть лише «Старики!».

Олександр КОМІСАРЧУК,
спеціально для «Подільської зорі».

Нам є на кого рівнятися

9 травня 1945-го, так само, як і сьогодні, навкруги рясно цвів пахучий бузок. Його кидали під ноги героям, які викували перемогу – солдатам, котрі поверталися додому... Відтоді кожного року цієї днини в усіх містах та селах України проходять пам'ятні заходи на честь Перемоги.

Саме в цей знаменний та величний день у Вінницьких Хуторах відбувся урочистий мітинг-реквієм, присвячений 73-й річниці Великої Перемоги. Виявити свою повагу та вшанувати пам'ять загиблих у Другій світовій війні зібралось чимало людей. З тюльпанами, бузком... та яскраво червоними маками на грудях, що символізують незгасаючу пам'ять про всіх, хто поклав життя на вівтар Перемоги, - хуторяни та гості поселення йшли на мітинг з нагоди закінчення найстрашнішої війни. Аби віддати шану подвигу батьків, дідів, тим, хто врятував людство від нацизму, поліг, здобуваючи мир у світі, хто, подолавши воєнне лихоліття, живе поруч з нами завітали депутат Вінницької обласної ради Сергій Кривешко, Вінницькохутірський сільський голова Валерій Кравченко, очільник місцевої ветеранської організації Юрій Жупанік, атовці, учні та адміністрація Вінницькохутірського НВК: ЗОШ I-III ступенів - ДНЗ й небайдужі мешканці поселення.

Вітаючи односельців Валерій Кравченко наголосив, що пам'ять загиблих земляків зберігається та вшанується, подякував ветеранам, яких, на жаль, у поселенні сьогодні залишилося лише четверо за їх відвагу, патріотизм та мужність, виявлені у ті страшні роки воєнного лихоліття, побажав міцного здоров'я, бадьорості духу, мирного сонячного неба. Зазначив, що герої-фронтовики – це приклад для наших воїнів, котрі боронять Україну сьогодні у зоні АТО. – Щиро вітаю усіх із Днем Перемоги, яку здобуто ціною здоров'я та життя мільйонів українців. У ті страшні воєнні часи українські простори боронили понад 1800 мешканців Вінницьких Хуторів. За виявлений героїзм 858 воїнів нагороджено орденами й медалями СРСР. Житель села льотчик П.А.Матієнко на придбаному земляками

жуть й ми матимемо вільну та процвітаючу державу, - мовив Сергій Сергійович.

Щиро дякували ветеранам за те, що зуміли відстояти державу й сучасні герої – бійці АТО. Вони наголосили, що сьогодні їм є на кого рівнятися. Адже їх батьки, діди та прадіди боронили українську землю від гітлерівських загарбників аби бути господарями на власній землі. Так і вони сьогодні роблять все можливе, бережуть та захищають рідні кордони від рук загарбників й впевнені, що гідні подвигу предків.

Пам'ять загиблих у Другій Світовій війні та в зоні АТО вшанували хвилиною мовчання. Затим усі бажаючі поклали квіти до пам'ятників загиблим воїнам-односельцям.

Підготувала Олеся ОМЕЛЯНЕНКО.
Фото із мережі Фейсбук.

що удостоєний звання Героя Радянського Союзу. Прикро, що життя дітей, онуків і правнуків колишніх захисників Вітчизни сьогодні затьмарено страхіттям війни на сході України. Нашадки солдатів минулої війни виборюють мир і спокій для кожного з нас, воюють заради гідного майбутнього нашої держави. Прикро, що сучасна війна забрала життя та здоров'я тисяч воїнів. У зоні АТО загинув й наш земляк Сергій Завала, - наголосив Валерій Володимирович.

До віншувань долучився й Сергій Кривешко. Він щиро привітав присутніх, подякував визволителям та їх родинам: «Під час Другої світової війни не було жодної української родини, якої б не торкнулися ця трагедія. Україна поклала на вівтар перемоги найдорожче – життя мільйонів своїх синів і дочок. Ми повинні дякувати та вшанувати ветеранів, знати та пам'ятати історію. Прикро, що сьогодні у зоні АТО знову гине цвіт української нації. Але я переконаний, що наші хлопці перемо-

Долучилися до загальноукраїнської акції «Перша хвилина миру»

8 травня у Стрижавській школі-ліцей відбувся патріотичний захід до Дня пам'яті та примирення і 73-ї річниці Перемоги над нацистськими загарбниками у Другій світовій війні.

В заході взяли участь голова Вінницької районної державної адміністрації Михайло Демченко, голова районної ради Сергій Сітарський, очільниця Стрижавської селищної ради Таїсія Короленко, начальник відділу освіти райдержадміністрації Світлана Томусяк, депутат Вінницької районної ради Микола Шамалюк, представники ради ветеранів, учасники АТО, ке-

рівництво навчального закладу, вчителі та учні.

Діти разом із викладачами підготували стенди із фотографіями полеглих у Другій світовій війні 1939-1945 років земляків. Загиблих вшанували хвилиною мовчання...

На жаль, все менше залишається очевидців тієї страшної війни...

В залі були присутні учасники бойових дій Другої світової війни Микола Іванович Акальмаз, Степан Сидорович Михальшин, діти та внуки ветеранів, діти війни, учасники АТО.

Із вітальними словами до присутніх звернувся голова райдержадміністрації Михайло Демченко, голова районної ради Сергій Сітарський, Стрижавський селищний голова Таїсія Короленко, депутат районної ради Микола Шамалюк.

«Дорогі ветерани, шановні присутні!

Вітаю Вас з Днем пам'яті та примирення, з Днем перемоги над нацизмом у Другій світовій війні. В цей день ми вшануємо пам'ять тих, хто не повернувся з війни, хто віддав своє життя за свободу та незалежність рідної землі, в ім'я кращої долі своїх дітей, онуків, правнуків. Шановні ветерани, низько вклоняюся Вашій мужності і Вашому героїзму. Дякую Вам за те, що Ви є прикладом для всієї української нації, для тих хлопців, які сьогодні відстоюють честь, гідність, свободу і незалежність нашої країни. Ваш подвиг неможливо переоцінити. Ми цінуємо і бережемо

Ваші спогади, тому що це живі уроки історії. Бажаю Вам міцного здоров'я і довголіття. Слава Вам і Слава Україні», - сказав у своєму виступі Михайло Демченко.

Учні підготували низку цікавих відеороликів та віршів про подвиги українців у Другій світовій війні, адже саме Україна була повністю окупована нацистськими загарбниками і ця облога тривала три роки. У бойових діях брали участь понад 4,5 млн українців. Ліцеїсти наголосували, що глибоко усвідомлюють, що саме завдяки величезним зусиллям наших воїнів-героїв, їх безсмертному подвигу, мужності, жертвовності ми можемо творити власну історію у своїй державі. Але боротьба за державність триває і нині, тому подвиги прадідів надихають самовіддано відстоювати незалежність в сучасних реаліях.

Після завершення заходу, усі присутні вирушили до обеліску воїнам-визволителям, де запалили вогонь пам'яті і долучилися до загальноукраїнської акції «Перша хвилина миру».

За матеріалами Вінницької РДА.

Вшанували пам'ять земляків у Вороновицькій ОТГ

8 травня у Вороновицькій об'єднаній територіальній громаді відбулись заходи до Дня пам'яті та примирення та Дня Перемоги над нацизмом. О 13:00 відбулась хода від Комарівського навчально-виховного комплексу до пам'ятника загиблим воїнам. На урочистому мітингу присутніх привітали голова селищної ради Олександр Ковінко та староста Віктор Гиренко.

«Сьогодні дуже сумний день. Майже кожна родина 73 роки тому не дочекалась із війни батька, брата, чоловіка чи сина. Ще більше сумно від того, що зараз у нашій країні йде війна. Та держава, що називала себе другом і братом, насправді зараз виступила проти нас країною-агресором. Світла пам'ять полеглим героям. Ми будемо їм завжди дякувати, що вони не шкодували ні здоров'я, ні життя боронили нашу землю від загарбників. Також велика подяка і шана усім учасникам АТО, котрі зараз бережуть нашу державу, - наголосив у своєму виступі Олександр Ковінко».

«Дорогі односельчани, діти війни, учасники війни, на жаль, фронтовиків у Комарові уже немає! Ми прийшли вшанувати пам'ять наших загиблих земляків, усі їхні імена викарбувано на монументі. Також ми згадуємо усіх фронтовиків, які прийшли з війни живими і в тяжкі післявоєнні роки піднімали важкою працею країну з руїн. Шана і тим людям, які дітьми пережили страхіття війни. Ми приклоняємось перед ними і мусимо передати цю пам'ять нашим нащадкам. Вічна і світла їм пам'ять! – виступив Віктор Гиренко».

У Вороновиці пам'ятна хода розпочалась о 14:00 від Амбулаторії загальної практики сімейної медицини. Очолили колону військовослужбовці. Вони несли Державний Прапор та стяг Вороновиці. Участь у заході взяли представники усіх установ та організацій селища, а також школярі. Власне, мітинг-реквієм відбувся на площі Загиблим героям.

Із сайту Вороновицької ОТГ.

Бережемо вдячність за героїчний подвиг захисників у серцях юних поколінь

Щороку травневої пори незмінно приходить світлий День Перемоги – радісне і водночас тривожне свято. Кожна нова річниця віддаляє нас від тих днів, залишаючи за собою все менше очевидців та героїв славетної боротьби за мирне життя. Сьогодні, коли схід нашої Батьківщини здригається від ворожих пострілів, ми як ніколи цінимо мир, і, як ніколи нам близькі переживання ветеранів, вдів, учасників Другої світової війни. Як і 73 роки тому, нині ворожеча руйнує долі українських сімей, відбираючи життя, здоров'я, житло, позбавляючи засобів існування. Війна – це завжди біль і нищення, це завжди болісні спогади і переживання. Однак, історія доводить незламність нашої нації. Нам, як педагогам, хочеться, щоб наші учні зберегли пам'ять про безсмертний подвиг свого народу. Тому, напередодні Дня Перемоги ми мали щасливу нагоду зустрітись з героїчною жінкою, надзвичайно цікавою людиною, берегинєю великої родини, шанованою у нашому селі довгожителькою **Параскою Михайлівною ЄФРЕМЕНЮК**.

Відбулась подія 5 травня за участі одинадцятикласників Оленівського НВК, директора Н.О.Стасюк та заступника з навчально-виховної роботи А.О.Фальківська. Затишна хатина у квітковому вінку радо зустріла гостей, а 93-літня господиня – Параска Михайлівна з оптимізмом та щирою посмішкою провела до охайно-привітної оселі. Невимушена і змістовна розповідь довгожительки змусила заслухатися і забути про щоденні клопоти. Війна застала юну 17-річну Пашу в студентському гуртожитку Київського торгово-економічного інституту. Коли пролунали перші залпи, – студентів закладу було замкнено у житловому приміщенні. Дівчина, зібравши скромні пожитки, разом з подругами, вийшла через вікно з вимушеної пастки. Дали довгі дні дороги додому. Коли вороги зупинили потяг, довелося прямувати пішки. У Вінниці лише кілька хвилин бачилися з батьком, а поблизу Оленівки юну та налякану Пашу зустрічали стривожена мама і сестра. Як дізналась мати про прибуття дочки – невідомо, мабуть, підказало серце. Вдома потяглися будні, схожі один на одного, в щоденному перелікуванні вибухів в урвищі неподалік дому, а згодом у праці під ворожим наглядом окупантів. Останні ввійшли в село 14 липня 1941 року. Змучені і голодні люди збирали збіжжя, знаючи, що урожай їм не належить. Параска Михайлівна пригадає випадок, що стався в той час, коли вдвох з мамою вони прямували в'язати снопи пшениці. По дорозі їм стрівся німецький командир, якому дуже не сподобалося, що жінки на світанку йшли в поле. За непослух Паші дісталось від нього батоном – врятувало лише мотузчячя для снопів, яке висіло на плечі. Зворушила нас

розповідь про те, як Параска Михайлівна разом із іншими односельчанами вибігала до шляху, щоб побачити наших полонених солдат, яких етапом вели через Липовець. Люди ділилися з бранцями останнім, що мали. А знесилені та голодні чоловіки тремтливими руками брали шматочки хліба і цигарки, дякуючи поглядом, оскільки зупинятися чи розмовляти було суворо заборонено.

Багато було пережито за 5 років воєнних дій. Люди призвичаїлись і навчилися жити в нестерпних умовах: закохувались, одружувались, народжували дітей. Після завершення війни Паша також виїхала заміж за свого єдиного і коханого Василя, що став їй другом, батьком і порадиником на довгі роки. Нині Параска Михайлівна з теплою згадує чоловіка, береже його та спільні світлинки. Нещадна війна перекреслила плани дівчини щодо опанування професії бухгалтера. До інституту повернутися не вдалося, оскільки він потребував відбудови, тому дівчина одразу пішла працювати у місцевий колгосп, згодом вдосконалюючи набуті знання у Брацлавському кооперативному коледжі. Оповідачка розповіла, як важко було працювати, маючи за плечима лише 2 курси інституту. Проте, невтомний труд і прагнення до самовдосконалення, природні здібності та гострий розум дуже швидко дали результати: їй не було рівних. Параска Михайлівна обійняла посаду головного бухгалтера колгоспу. Василь

Гаврилович трудився водієм. «Я цілком щаслива людиною!» – каже про себе жінка. І це дійсно так, адже в родині подружжя народилося 4 дітей: 3 сини і донечка. Нині всі вони успішні, мають хороші сім'ї. Може похвалитися шанована довгожителька і 9 онуками, 12 правнуками та 1 праправнуком (старшою онукою П.М.Єфременюк – 44 роки, а наймолодшому праправнуку – 3). Чи це не щастя? Велика і міцна родина – це безумовно заслуга батьків, які виховали своїх дітей та онуків на кращих сімейних традиціях. Прагнення до створення міцної та дружньої родини, безумовно, закладено змалку, адже, не дивлячись на поважний вік Параска Михайлівна з дитячою теплою та щирістю, зі слівзми на очах згадує своїх батьків. Зі щемом у серці розповідає, що матуся була її другом і порадиником, що досі пам'ятає запах материного борщу та пирогів і важку працю батьків. Завдячує татові, що здобула освіту та за прищеплені життєві принципи.

Нині Параска Михайлівна проживає сама, чоловік пішов з життя у віці 67 років. Василь Гаврилович захищав рідну землю на фронті, відзначений багатьма вагомими нагородами, втратив здоров'я унаслідок важких поранень. Втрата була дуже важкою, не зламатися допомогли діти та онуки. Щотижня, на вихідні, її подвір'я повниться гамором і сміхом дітей, онуків і правнуків, які неодмінно відвідують свою матусю та бабусю.

Бєсїда з довгожителькою відбулась в теплій і зворушливій атмосфері та не залишила байдужим нікого з гостей. Надзвичайне враження на випускниць школи справила феноменальна пам'ять оповідачки. Бабуся цитує вірші великого Кобзаря, знає напам'ять 225 пісень, записує мемуари, починаючи з 73-ї річницї свого дня народження, тобто впродовж 20 років, з властивим тільки їй, захоплюючим стилем оповіді. Особливо приємно було милуватись морем квітів, посаджених дбайливими руками Параски Михайлівни! Хай же Господь дарує довгі роки і міцне здоров'я чудовій жінці, котра береже традиції, спогади про минувшину, йде в ногу з часом і з молодецьким запалом жартує над звичайними життєвими речами, викликаючи захоплення та зворушення у юних одинадцятикласниць. Залишаючи гостинну оселю, кожен з нас виніс із собою часточку бабусиної життєвої науки, пересомисливши погляди на власні вчинки. Нас переповнювали світлі почуття вдячності до ветеранів та людей, які пережили війну. Їх неоціненний подвиг, незламний дух, мужність та святагу пренесемо крізь роки та збережемо в серцях. Зі святгом Перемоги, дорогі наші захисники!

Адміністрація Оленівського НВК,
Н.О.Стасюк, А.О.Фальківська.

Майстер точного пострілу

Напередодні Дня Перемоги зринає в пам'яті постать скромного солдата тієї великої війни, мешканця с. М.Крушлинці **Василя Романовича РОМАНЮКА**. Моє знайомство з нашим героєм, як це часто трапляється, сталося завдяки курйозному збігу обставин більш ніж десять років тому.

Якось до обласного управління внутрішніх справ, де в ту пору довелося мені проходити службу, завітав жвавий не за роками дідусь з орденськими планками на ласканці потертого піджака. Гарно поставленим командним голосом він вимагав ні мало, ні багато, а свої, заслужені в роки війни бойові нагороди, на які він повністю заслуговує, бо власноруч відправив до небесного Фатерляндю більше сотні фашистських воєк. Прочитавши на наших спантелечених обличчях ознаки певних сумнівів на підтвердження цього неймовірного факту, гість продемонстрував довідку з Центрального архіву Червоної Армії, що знаходиться і по нині в підмосковному м.Подольську. У ній зазначалося, що червоноармієць В.Р.Романюк, 1919 р.н., призначений на дійсну строкову службу у 1939 році, і проходив в конвойних військах НКВС СРСР, тобто в відомстві, очолюваному самим тов. Л.Бєрієм. Послідовно в 230 та 252 конвойних полках 36-ї дивізії НКВС. Цей військовий підрозділ відзначився в зимовій компанії із 1941-1942 років під час боїв за м.Ростов-на-Дону, яке слугувало ключем до всього Кавказького регіону. Тому бої, які відбувалися на зазначеному театрі бойових дій мали особливо жорстокий та запеклий характер. Підрозділи НКВС, що належали до сталінських елітарних військових формувань та були укомплектовані в основному комсомольсько-партійними перевіреними кадрами, становили грізну силу та відзначалися високими морально-вольовими якостями. Що і продемонстрували в боях за Ростов і Сталінград, Київ та Харків.

Та і, попри недовгу триденну оборону Вінниці, частини та бронепоезди 4-ї дивізії НКВС, які у виснажливих боях відступали від західного кордону, де здійснювали охорону залізничних мостів, тунелів та переїздів, зуміли дати гідну відсіч гірським егерям з дивізії «Едельвейс», завдяки їх владу підрозділам 6-ї та 12-ї армії вдалося уникнути оточення на правому березі Південного Бугу.

Ось у такій частині і довелося воювати нашому герою. В боях за Ростов-на-Дону Романюка представили та нагородили медаллю «За бойові заслуги». Трапилось це в січні 1942 року. А в лютому він з пораненням потрапив до польового шпиталю. Саме тут, під час тривалого лікування, в біографії воїна Василя Романюка сталися кардинальні зміни. Якось до палати видужуючих завітав офіцерський чин – «покупець», який вербував серед перевірених порохом червоноармійців бажаючих опанувати нову фронтową професію – снайперську. Послужний список, отримана нагорода та бойовий шлях молодого подільського хлопця свідчили на його користь. У той час фронтами, від окопу до бліндажа котилася слава перших безстрашних майстрів снайперської справи – Василя Зайцева та його напарника Віктора Медведєва («Зайця» та «Медведя», як їх ласкаво називав солдатський поголос), котрі своєю появою на «передку» наводили жак на ворога, що боявся і носа виткнути. Для знешкодження цієї пари, що діяла в непростих умовах вуличних боїв в Сталінграді, був виписаний фашистський ас – шеф берлінської снайперської школи, чемпіон Європи по стрільбі майор Кьонінгс. Їх двобій, чи то дуель, завершилась не на користь хваленого аса, який залишився назавжди в промерзлїх окопах Сталінграда. Як тут не згадати відомий кінофільм «Ворог біля воріт». Василь Зайцев пройшов нелегкий ратний шлях до Берліна, записавши на свій рахунок три сотні знищених во-

роїв та шість поранень. Отримав гідне звання Героя Радянського Союзу. Закінчив офіцерські курси та зустрів переможу капітаном. У повоєнний час став киянином, навчався, обрав мирну професію, закінчив інститут легкої промисловості і тривалий час очолював Київський швейну фабрику та технікум легкої промисловості. Не дивно, що слава та популярність майстрів одного пострілу суперничала зі славою авіаторів, розвідників, танкістів.

Відчайдушне серце та кипуча натура молодого воїна зробили вибір на користь нової фронтowej професії. І ось, по закінченні госпітального лікування, Василь отримує направлення до відомчої школи снайперів, що дислокувалась у підмосковному містечку Подольську. Навкруги вирує війна, але навчальний процес – річ непохитна. Вогнева, тактична, фізична, технічна, спеціальна підготовка, практичні стрільби в денний та нічний час, прийомні контрснайперської роботи, вивчення передового фронтowej досвіду, засобів і прийомів маскування і, звісно, політична підготовка чергуючись поступово робили з дисциплінованого солдата обізнаного майстра пострілу. Непроста то була наука. Годинами напрацьовувалися вміння зачіпати, злитися з місцевістю, замертти, перетворившись на кущ, колоду, пеня, жмут бур'яну. Німіли руки та ноги, пекло сонце, лив дощ, сипав сніг, мучила спрага, голод, дошкуляли комари та комахи, свистіли кулі, вибухали снаряди та міни. І в цих нелюдських умовах всю свою витримку, блискавичну реакцію, влучність снайпер мав покласти на перехрестя прицілу. Один постріл – один ворог – тільки в цьому запорука перемоги й особистої безпеки. Щось дається природою, але остаточні навички і вміння формуються в навчальних класах і на полігонах. Не кожен із зарахованих на курс воєнків зумів опанувати себе та науку. Але Василь вистояв, пристойно склав іспити. У вересні 1942 р. отримав снайперську гвинтівку, снайперську книжку і направлення в діючу армію, до 36-ї дивізії уже рідного відомства – НКВС.

Життя снайпера відрізняється від звичайного окопного життя. Він не перебуває постійно на лінії вогню. Його дислокація – тил. Він еліта. Його бережуть, наскільки це можливо в умовах фронту. На передову снайперів прибувають у відрядження, тривалість якого залежить від виконання поставленого командуванням завдання. Це може бути і «вільне полювання», і засідка, і дуель із ворожим снайпером, і бій. В будь-якому випадку об'єктами снайперського пострілу, в першу чергу, стають штабні офіцери, молодші командири, корегуляники вогню, спостерігачі, розвідники, кулеметники, навідники та ін. значні цілі. З часом у снайпера напрацьовується власний почерк. Були непоодинокі випадки, коли щастило одним пострілом покласти кількох ворогів, дочекавшись, коли вони стануть на лінію пострілу. Хтось бив в голову чи шию, інший – розточував кулю, знижуючи дальність польоту, але перетворюючи її на аналог розривної. Були і свої хитрощі, свої правила та поняття «чесного полювання». Як то не стріляти в жінок, санітарів, членів похоронних команд, водносірів, тих воєнків, що справляють нужду, тощо... Інколи, ласим шматком ставала і польова кухня, поклавши повара якої, можна було залишити без обіду весь підрозділ. А затиш, німці були і залишилися напрочуд пунктуальною нацією, коли всі зійдуться до заололої кухні викликати швидкий мінометний обстріл.

Снайперська фронтová біографія Василя Романовича не була занадто довгою тривала з вересня 1942. по грудень 1943 року. Трохи більше календарного року. Але на війні, де на тебе щомиті чатує ворог, кожен пережитий день видається вічністю. Та доля й зорі були прихильними до мо-

лодого подольянина, а кожен вихід на нейтральну полосу чи передові позиції відточували майстерність, загартовували, додавали сил. За час перебування в снайперській команді 36-ї дивізії НКВС, що входила до складу 49-ї армії Західного фронту снайпер Романюк мав п'ять відряджень на лінію вогню. Перше, у вересні 1942 року, тривало два тижні і закінчилось 19-ма знищеними ворогами. За що воїн отримав другу і, як не дивно, останню бойову нагороду – медаль «За відвагу». Друге відрядження поповнило особистий рахунок ще на 25 фашистів. Третє і четверте закінчилось здо-

бутками у 44 і 48 знищених загарбників. Відтак, в особистому заліку снайпера Василя Романюка фігурує тризначна цифра у 183 убитих супростатів. Цілий бойовий підрозділ. Це лише офіційно підтверджених, задокументованих спостерігачами та командуванням. А скільки було таких, що зафіксувати з різних причин не було можливості – обстріли, погана видимість, наступ чи відступ, бомбардування і т.ін. Їх теж достатньо – не один десяток. Набігає вражаюча і разом з тим шокуюча цифра. Найбільш «урожайним» було останнє відрядження, під час якого, за тиждень, з 3 по 10 грудня 1943 року, Василь зумів вибити 48 загарбників, тобто по 8-9 ворогів щоденно. Так, вчителі молодого снайпера знали свою справу. Не раз, при нагоді, Василь дякував їм за науку – науку достойно перемагати грізного ворога.

Далі формат війни дещо змінюється. Червона Армія наступає на всіх фронтах, витісняючи ворога з рідної землі. І війська НКВС виводяться в ближній тил, на виконання властивих їм статутних функцій – охорона тилу баз, складів, станцій, мостів, комунікацій; боротьба з диверсантами, парашутистами, виявлення дезертирів, панікерів, мародерів, криміногенного елементу; конвоювання полонених та їх охорона, тощо. Змінилися завдання і в бійців снайперської команди. Можливо, саме тому доля була прихильною до червоноармійця Романюка. Хоча все ще свистіли кулі, ворог відчайдушно намагався боляче вкусити, але порівняння із кривавими першими роками війни уже не було.

Повоєнна доля Василя Романовича склалася добре. Він повернувся у рідне село – Малі Крушлинці. Чесно і самовіддано працював у сільському господарстві, відбудовував рідний колгосп. Трудився з вогником, по-воєнному. Обіймав посаду завідувачого МТФ, свиногокомплексу. Побудував хату, виховав з люблячою дружиною гарних дітей. Дав їм можливість вивчитися. Серед односельці по праву користувався заслуженим авторитетом. З-поміж усіх свят найвагомішим для нього був День Перемоги. 9 Травня одягав нагороди, до яких добавились ордени повоєнного вручення з нагоди ювілейних дат у 1985 та 2005 рр.: радянський «Вітчизняної війни» 2-го ст. та український «За мужність», чітким кроком виходив до пам'ятника загиблим односельцям, виступав на мітингу. Говорив по-солдатськи, як стріляв, влучно, зрозуміло, в повний голос. У снайпера Василя Романюка добре ім'я. Він так і запамятався земляком скромним, працьовитим, привітним воїном та трудівником. Вічна Вам пам'ять, шановний ветеране, та низький уклін нащадків.

Сергій ГРАБИК,
підполковник міліції у відставці.

Зросте сосновий бір

Як із маленького саджанця виростає велике могутнє дерево, так і з маленьких добрих справ зароджується любов до природи. Людина не може стояти осторонь проблеми збереження довкілля, оскільки кожен із нас – частина природи.

5 травня працівники Вінницького районного центру зайнятості на чолі з директором Юрієм Парфеном висадили саджанці сосни біля бази відпочинку «Кльове місце», що на території Лука-Мелешківської громади. Керівник вищезгаданого закладу Віталій Павловський забезпечив природолюбів саджанцями хвойних дерев та необхідним реманентом. Працівники центру до своєї роботи підійшли відпові-

дально. Хлопці вправно працювали лопатами, а дівчата садили саджанці. Всім працювалось дружно і весело, а після виконаної роботи було організовано відпочинок.

Колектив Вінницького районного центру зайнятості отримав масу позитивних емоцій від того, що мав змогу озеленити територію. Віриться, що такі практичні заходи на природі додадуть знань про природу та в майбутньому підрастаючі ліси будуть нашою гордістю.

Вікторія ОНУФРІЄВА,
провідний інженер з комп'ютерних систем
Вінницького РЦЗ.

Перше травня тютківські активісти традиційно святкують у труді для задоволення.

О дев'ятій ранку потягнулися небайдужі мешканці села до площі на вулиці Миру. Перед початком робіт здійснили невеликий екскурс в історію. Згадали Чиказький страйк робітників 1886 року, першотравневий судовий процес над його лідером – Майклом Швабом, борцем за права робітників, якого за вказане на суді сподівання щодо кращого майбутнього життя робітників засудили до довічного ув'язнення.

Із боєм згадали одного з активістів і депутата двох скликань від с. Тютки – Бориса Володимировича Бояльського, якого смерть дочасно вирвала із наших лав у березні 2018-го року.

Цьогоріч домовлялися прибирати в'їзд до села, де зазвичай дачники скидають сміття, але коли до місця збору прийшли 18 охочих взяти участь, то розділилися на дві групи, що розпочали збирання сміття обабіч центральної дороги – від в'їзного знаку до виїзного, загалом на відрізок довжиною три кілометри. Під час робіт ще восьмеро осіб приєдналися до активістів. Загальний результат

Тютківська «маївка»

заходу – прибраний Меморіал Слави воїнам 2-ї Світової війни та дитячий майданчик. Уздовж дороги на збірних 69 мішків сміття, обрізали гілки, які виступали на проїжджу частину і заважали проїзду автомобілів. Обидві групи зійшлися біля місцевого імпровізованого стадіону і вже там поділилися враженнями. Молодші з лимонадом і печивом, а старші з пляшечкою пива і печеною сарделькою.

Хочемо висловити подяку активістам: Олені Семенов, Аліні та Надії Верховим, Лесі і Тамарі Бояльським, Надії Мельник, Олександром Киргану, Рибаченку та Гудзю, Катерині й Оксані Ласкусам, Олені Волошиній, Зої Студілко, Тарасу Семенову й Петру Бояльському-молодшому. А також Володимирі Маринчуку і Галіні Карась, Миколі Клебану, Василю Сидоруку, Артему Лашенку, Ользі Швидюк та Сергію Марчуку, Олександрі й Тетяні Тищенкам, депутату – Сергію Ломову.

Настає час, коли потрібно запитати в себе: «А що Ти зробив, щоб твоє село стало краще?» Минулого 2017 року нас було семеро, тепер 26. Непоганий прогрес самоорганізації громади свідчить про здорові настрої людей і бажання робити життя навколо себе кращим.

Олександр КОМІСАРЧУК,
спеціально для «Подільської зорі».

Якушинецькі рятувальники – найкращі

Наприкінці минулого тижня у спортивному комплексі ГУ ДСНС України у Вінницькій області відбувся чемпіонат краю у приміщеннях з пожежно-прикладного спорту, присвячений пам'яті героїв, котрі загинули під час ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС. У змаганнях взяли участь 75 спортсменів із 16 команд. В командному заліку 1 місце вибороли службовці Аварійно-рятувального загону (с. Якушинці), 2 місце – Державної пожежно-рятувальної частини №2 (м. Вінниця), 3 місце – команда Вінницького ВПУ ЛДУБЖ.

Перерахунок пенсій працюючим пенсіонерам здійснюється автоматично

Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» визначено порядок проведення перерахунку пенсій, якщо особа після призначення (перерахунку) пенсії продовжує працювати. Кожні два роки працюючі пенсіонери зверталися до територіальних управлінь із відповідною заявою.

Із жовтня 2017 року Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій» внесено зміну, яка передбачає, що підрозділи Пенсійного фонду щороку з 1 квітня без додаткового звернення особи здійснюють перерахунок, набули право на проведення перерахунку, передбаченого законодавством, на найбільш вигідних умовах.

Із 1 квітня 2018 року проведено перерахунок двом категоріям пенсіонерів:

- перша категорія – це ті, хто пропрацювали повних 24 місяці від попереднього перерахунку або призначення пенсії. Ця категорія осіб має право на проведення перерахунку пенсії за стажем і за заробітною платою. Оскільки у деяких працюючих пенсіонерів заробітна плата була невисокою, то спосіб перерахунку обирався такий, що більш вигідний для пенсіонера. Тобто: або розрахунок за стажем і заробітною платою, або лише за доданням стажу.

- друга категорія – це пенсіонери, котрі після призначення чи перерахунку пенсії

відпрацювали менше як два роки, але вже минуло два роки. Наприклад, пенсію призначено в 2016 році, людина пропрацювала ще 5 місяців, звільнилась і не звернувшись до управління Пенсійного фонду за перерахунком пенсії. Ось для цієї категорії необхідно дорахувати стаж, навіть якщо немає 24 місяців страхового стажу, але минуло вже два роки після призначення чи попереднього перерахунку пенсії, у цьому випадку перерахунок проводиться лише за доданням стажу.

Не передбачено перерахунку пенсій за вислугу років, призначених на умовах Закону України «Про пенсійне забезпечення», якщо отримувачі таких пенсій не досягли віку, встановленого законодавством. Це педагога, медичні працівники, авіатори та представники інших професій, робота в яких призводить до втрати працездатності до досягнення особами пенсійного віку.

Пенсія за вислугою років призначається та виплачується у випадку звільнення з роботи за спеціальністю, що дає право на такий вид пенсії. Навіть коли особа після призначення пенсії працює не за спеціальністю, її пенсію перерахують лише після того, коли вона досягне пенсійного віку. Для здійснення перерахунку пенсії не обов'язково переходити з пенсії за вислугу років на пенсію за віком.

Тетяна СВИРИДОВИЧ,
перший заступник начальника
Вінницького приміського об'єднаного
управління ПФУ Вінницької області.

Проблеми шлюбних стосунків

Чи часто ми задумуємось над тим, що таке сім'я?

Сім'я займає важливе місце в житті кожної людини. Вона забезпечує захист та сприятливі умови для всіх її членів. Родина, як союз чоловіка і жінки, є основою суспільства, має на меті народження та повноцінне виховання дітей, сприяє збереженню суспільної моралі. Сім'я – це традиції. В її лоні з покоління в покоління передаються життєві досвід і мудрість, прищеплюються духовні цінності і формується характер людини.

Міцний зв'язок – це закоханість, підкріплена дружбою і розумінням. Здорові стосунки в родині – це ефективне спілкування, прагнення та вміння підтримувати високий рівень довіри і поваги, взаємна турбота та підтримка. Будь-який шлюб – це компроміси, притирання до характеру й звичок один одного.

Хочеться, щоб сімейний союз тривав вічно. Але життя мінливе... На превеликий жаль, перший рік спільного життя може стати для пари останнім. Деяким парам вистачає і декілька місяців, дехто разом проживає багато років, а потім...

Причиною для розлучення нерідко стають матеріальні та побутові проблеми: коли чоловік недостатньо заробляє або взагалі не забезпечує сім'ю, або дружина мріє «сидіти на шії» свого чоловіка, або в родині присутній алкоголізм чи віртуальне життя. Психологічна несумісність, емоційність та нудьга сімейного життя, відсутність дітей – також вагомі причини, які руйнують шлюб. Подружжя зрада протягом багатьох років є основною причиною розлучень. Тема зради завжди актуальна. Частота чоловічих та жіночих зрад приблизно однакова. Ось тільки реагують чоловіки й жінки на них по-різному. Важливо, чи є бажання в обох після зради все ж таки зберегти сім'ю!

Здається Гарі Ньюмен писав: «Розлучення передусім пов'язане з судовою тяганиною між двома сторонами. Якщо ви вирішили розлучитись, будьте готові ділити зі своїм партнером дитину, гроші і навіть помешкання. Не завжди вдається про все домовитись мирно. Зрештою, суддя, зовсім чужа вам людина, вирішує, як часто ви маєте бачитись з дитиною і скільки грошей отримаете. На жаль, його рішення нерідко розходяться з вашими уявленнями».

Розлучення – одна з найгостріших проблем сучасності, що залишає помітний

слід у житті та часто відображається на здоров'ї як жінки, так і чоловіка, оскільки це дуже сильне емоційне та психічне потрясіння. І це лише в тому випадку, якщо сім'я складається з двох осіб. А як бути у випадку, коли вже є діти? Інколи батьки, одягаючи маску байдужості, поринають у свої проблеми і зовсім не помічають дитячих переживань. Після розлучення батьків дитина не отримує стільки любові й тепла, скільки б мала у повноцінній сім'ї. Крім того, розлучення – це не просто розпад шлюбних відносин, це дестабілізація життя, сформованого щоденного устрою.

«Усі щасливі родини схожі одна на одну, кожна нещаслива родина нещаслива по-своєму». Проблема сім'ї – одна з визначальних у духовних пошуках Л. Толстого і, зокрема, в романі «Анна Кареніна». На думку письменника, задля створення міцної сім'ї чоловіка й жінку, окрім широкого кохання, мають пов'язувати ще й спільні інтереси.

Кожен із нас мріє про ідеальну родину. Але чи це можливо?

Міцна сім'я – це величезна праця жінки та чоловіка. Міцний шлюб залежить від багатьох факторів: від мудрості, чесності, турботи, терпіння, розуміння. У чоловіка та жінки повинні бути спільні цілі та інтереси, спільне проведення часу.

Якщо відчуваєте, що стаєте чужими один одному, згадайте, як це було, коли ви вперше зустрілися? Що вам подобалося одне в одному? Згадайте, чим ви тоді займалися разом? Що б там не було, почніть знов це робити!

Дитячими вустами сім'я – це коли всі разом.

Будьте разом!

Ю.КАРПІНСЬКА,
суддя Вінницького районного суду.

До Дня міжнародної солідарності трудящих

підвищення надбавки за престиж педагогічної праці. Про закінчення навчального року та дії профспілки із забезпечення положень колективних договорів.

Про зміни в порядку призначення субсидій. Під час обговорення перших двох питань керівники району проінформували про те, що профспілкові звернення щодо забезпечення стовідсоткового безоплатного підвезення педагогів та підвищення надбавки за престиж до 25% були розглянуті та обговорені на засіданні комісії районної ради. Проте, виконання вимог профспілки потребує значних фінансових витрат і на даний час таких коштів у районному бюджеті немає.

Начальник відділу освіти Вінницької РДА С.М.Томусяк повідомила профспілчанам про закінчення навчального року та вжиті відділом освіти заходи щодо забезпечення в повному обсязі виплат відряджень, допомоги на оздоровлення та відпускних.

Голова районної організації профспілки М.М.П'ятак запропонував направити на забезпечення вимог профспілки кошти із залишків освітньої субвенції за 2017 рік.

За результатами обговорень члени Ради профспілки ухвалили відповідні рішення.

Начальник управління праці і соціального захисту населення РДА Н.П.Ходацька поінформувала про суттєві зміни в порядку призначення житлових субсидій.

Керівники району також нагородили голів первинних профспілкових організацій грамотами за активну профспілкову діяльність та з нагоди Дня міжнародної солідарності трудящих.

Святковий настрій учасникам засідання створив народний аматорський гурт весільних музик «Заграй» із с.Сосонка.

5 травня в актовій залі Вінницької районної ради відбулося засідання Ради Вінницької районної організації профспілки працівників освіти і науки, приурочене відзначенню Дня міжнародної солідарності трудящих.

У заході взяли участь голови Вінницьких РДА М.І.Демченко, районної ради С.М.Сітарський, начальники відділу освіти С.М.Томусяк, управління праці і соціального захисту населення РДА Н.П.Ходацька.

Учасники засідання обговорили питання:

Про результати розгляду звернень ради ВРОППО щодо забезпечення безоплатного підвезення педагогів та

Днями Стрижавська ЗОШ І-ІІІ ст. стала центром зібрання вчителів географії Вінницького району. Тут відбувся семінар-практикум за темою: «Експериментальний туризм і краєзнавство в шкільній географічній освіті». З перших хвилин перебування в закладі освіти учасників приємно вразила географічна візитівка школи. Її було представлено сучасно оформленими стендами в коридорі, кабінеті, навчально-інформаційними постерами за географічною тематикою «Розумні сходи». Після знайомства зі школою, яке провів директор навчального закладу В.В.Павлюк,

Семінар вчителів географії

учасники семінару відвідали історико-меморіальний комплекс пам'яті жертв фашизму «Ставка Гітлера «Вервольф».

Основна ж частина заходу проходила на території Буго-Деснянського природного заказника. Вчителі познайомилися з масштабними роботами щодо очищення та реконструкції гирла річки Десна, новітніми методиками вирощування саджанців у тепличному господарстві заказника. З великим захопленням про всі наявні природні та антропогенні ландшафти заказника розповідала вчитель географії місцевої школи Г.І.Комарницька.

В зеленому класі заповідника завідувач кабінету географії КЗ «ВАНО» Т.В.Уманська та методист ВРМЦЗО В.О.Столяренко довели до відома вчителів географії особливості викладання географії в 10 класі за новими програмами, змістом та методичним апаратом нових підручників, особливостями проведення ДПА та ЗНО з географії, моніторинговими дослідженнями за програмою «Pisa». А вчитель географії Стрижавської ЗОШ І-ІІІ ст. О.В.Пилявець ознайомила колег з такою формою організації позакласної краєзнавчої роботи, як - квест.

Викладачі мали можливість обмінятися інформацією про наявні і проаналізовані геотуристичні маршрути та об'єкти, які є в їхніх населених пунктах.

На завершення семінару від господарів – вчителів географії Стрижавської ЗОШ І-ІІІ ст. кожен учасник

отримав брошуру з авторськими розробками квесту як форми організації краєзнавчої роботи, інформацією про Буго-Деснянський загально-зоологічний заказник тощо.

Василь СТОЛЯРЕНКО,
методист ВРМЦЗО.

Спорт – це здоров'я, а здоров'я – це життя!

**Здоров'я – розкіш для людини,
Найбільша цінність у житті.
Як є здоров'я день при дніні,
Можливість є йти до мети.
Вона – здорова! Це чудово,
Бо їй нічого не болить.
Вона добро творить готова.
І це прекрасно! Можна жити!**

«Ми за здоров'я! Спорт – це загартовування на довге життя!» Саме під таким гаслом на початку травня відбулося спортивне свято «Веселкова фізкультура» в Стадницькому ДНЗ «Журавлик». Чудова підтримка родин вихованців створила спортивну атмосферу, бойовий дух та викликала азарт у усіх спортсменів!

Сім команд із батьків та дітей захопливо змагались в сімох «єдиноборствах» з казковими героями. Що ж вони для них приготували? Бабуся-господиня із Солом'яним бичком – переправу на інший бережок, Котигорошко – перетягування каната, Коза-Дерева – стрибки у мішках, Журавель – перегони на велосипедах та самокатах, Зміючка Оленка – подолання рукоходу та гірки, Вовчок-сірий бочок – будівництво стіни з картонних цеглинок, Бабуся і рум'яний Колобок – влучання у ціль. Майданчик садочка був сповнений метушню, сміхом, азартом перемоги. Майже кожне спортивно-

фізкультурне обладнання було використано з користю для дітей та їх батьків.

І, звісно, перемогла дружба! Але серед учасників дійства (а їх було більше 60), команда «червоних» виявилась найшвидшою, «оранжевих» – найактивнішою, «жовтих» – найспритнішою, «зелених» – найсильнішою, «блакитних» – найвеселішою, «синіх» – найвитривалішою, «фіолетових» – найдружнішою!

Всі отримали море задоволення, провели час із користю для свого здоров'я та змогли показати своїм дітям, що їх батьки

можуть набагато більше!

Адміністрація ДНЗ «Журавлик» щиро дякує сім'ям вихованців за активну участь у спортивному святі, адже всім відомо, що головна роль у формуванні здорового способу життя, надбанні корисних звичок, повноцінного розвитку дитини належить батькам. Приємно, що родини наших вихованців це не лише розуміють, а й разом із працівниками дошкільного закладу активно втілюють у життя!

Лише тоді, коли усі дорослі з оточення дитини, розуміють та поважають один одного, вміють налагодити співпрацю, однакості у своїй меті щодо збереження та зміцнення здоров'я молодого покоління – можна говорити про формування та виховання всебічно здорової дитини. Шановні батьки! Пишаємось Вами! Ви надихаєте на нові відкриття! Ви переконали нас, що Ваші сім'ї є дружними та спортивними! Ви – гарний приклад для своїх дітей! Дякуємо!

Із повагою, колектив Стадницького ДНЗ «Журавлик».

Обережно на воді!

Вода - чудовий засіб оздоровлення організму. Купання дає людині фізичне та моральне задоволення, допомагає позбутися стресів. Але, на жаль, для деякого відпочинку біля води закінчується трагедією. У зв'язку з цим фахівці Вінницького районного сектора ГУ ДСНС України у Вінницькій області наголошує на обов'язковому дотриманні деяких елементарних правил поведінки на воді:

Як уникнути трагедії

- не лізьте у воду в незнайомому для вас місці;
- уникайте води із швидкою течією;
- не заходьте у воду на підпитку;
- ніколи не плавайте наодинці, особливо якщо невпевнені в своїх силах;
- купаючись на дикому пляжі, у незнайомому місці, не пірнайте з берега ріки, дерева;
- у воду треба входити повільно, обережно пробуючи дно ногою;
- купатися краще там, де є рятувальні служби;
- особливо слідкуйте за дітьми: їхня поведінка у воді непередбачувана;
- потрібно до плавок прикріпляти шпильку, якщо далеко від берега суднома звела руку чи ногу, укол шпилькою допоможе відновити еластичність м'язів;
- утримуйтеся від далеких запливів: переохолодження головною причиною трагічних випадків.

За виявлення нещасного випадку на воді одразу телефонуйте 101!

Михайло ГОРЯЧКОВСЬКИЙ,
старший інспектор Вінницького РС ГУ ДСНС України у Вінницькій області,
ст.лейтенант служби цивільного захисту.

ПЕДАГОГІЧНИЙ ВІСНИК

Великій Перемозі присвячується!

«ФОРПОСТ-ДОЗОР»

**Я єсть народ, якого Правди сила
ніким звойована ще не була.
Яка біда мене, яка чума косила!
А сила знову розцвіла.**

П. ТИЧИНА.

Вікопомні події 100-літньої історії Українського національного відродження об'єднують всіх патріотів-українців на розбудову нової могутньої Української держави. Особливого значення в загартуванні сили духу, громадянської стійкості набуває вивчення героїчного минулого історії рідного краю, подвигів легендарних героїв-земляків.

Ми, історики-дослідники Писарівської ЗОШ І-ІІІ ст., на виконання положень Концепції національно-патріотичного виховання молоді розробили комплексну програму заходів «Подвигу жити у віках». Вони спрямовані на вшанування героїчних сторінок нашої історії.

Найголовнішим завданням військово-історичного клубу «Подвиг» цього року стало вшанування мужніх нащадків героїв бою під Крутами. Тих героїв-українців, які пронесли знамено мужності і незламності непохитної віри в Україну від героїв Крут і до сьогоднішнього дня. Всі активно долучились до Героїко-патріотичної акції «Потяг мужності» - Нашадкам героїв Крут слава! Під час неї учні 10-11 класу провели національно-патріотичний форум «Мир Україні!», семикласники презентували історико-літературний флешмоб «Слава героям!», десятикласники чудово показали свої дослідження на уроці Героїзму і Слави «Волі народної дзвін», учні 11 класу провели історико-патріотичний круглий стіл «Слава Визволителям України» та Урок мужності з ветераном війни Євгенією Петрівною Кравченко. Найкращими і найцікавішими заходами є дослідницько-пошукові ігри на місцевості. Велике захоплення героїчною історією рідного краю викликала пошукова гра на місцевості «Українські герої». Всі охочі пошуковці, а це 80 учнів 5-11 класів, об'єдналися у два пошукових загони «Патріоти України» та «Українські патріоти». Відповідно до поставлених завдань, використовуючи історичну карту, знання історії рідного поселення, історики-дослідники успішно знайшли бойові реліквії музею історії села та склали за ними історичні есе-розповіді та розв'язали дослідницькі квести. Та найголовніша подія нашого клубу вимагала дуже ретельної та тривалої активної підготовки.

Військово-історична гра на місцевості «ФОРПОСТ-ДОЗОР» присвячувалась 100-річчю бою під Крутами. Практично всі учні 5-11 класів виявили бажання взяти участь у військово-

історичній реконструкції подій Української революції. Для ефективного виконання поставлених бойових завдань ми об'єдналися у два військових з'єднання «сині»-десантники і «зелені»-піхотинці та прикордонний загін «Дозор». Дуже активно до підготовки і проведення гри долучились колишні випускники нашої школи та батьки. Вони об'єдналися в групу особливого призначення «МОСТ» та здійснювали загальне керівництво військовими діями. Учасники гри щиро вдячні командирі групи, випускнику школи Сергію Стецюрі за надані макети та муляжі військового одягу, спорядження, озброєння та забезпечення «шоколадними» патронами складів боеприпасів військових з'єднань. Учасники гри, згідно з наказом штабу, повинні були протягом трьох місяців активно готуватись до бойових дій максимально наближених до бойових. Цим відповідальним завданням керував начальник бойової та фізичної підготовки Віталій Марингевич. Для успішного виконання наказу головнокомандуючого грою всі учасники достеменно вивчали історичну карту бойових дій, основи орієнтування на місцевості по компасу та азимутами. Боець в поході повинен бути готовий до різних випробувань та несподіванок. Тож дуже актуальним стало набуття навичок приготування їжі. Перед грою до нашої школи завітали місцеві волонтери, депутати з набором різних продуктів і попросили приготувати вареники для воїнів-захисників на сході України. Усі вчителі, техперсонал, активні учасники дійства долучились до цієї благодійної акції під професійним керівництвом шкільного кухаря Любові Співак. У військово-історичній грі взяв участь синьо-жовтий український стяг, яким опікувався прикордонний дозор на чолі з Дмитром Стецюрою та місцевим депутатом Олександром Яременком. По закінченню гри Український прапор зі щирими побажаннями воїнам і підписами всіх учасників було передано нашим героїчним волонтерам і разом із «солдатськими» варениками поїхав на передову боротьби за незалежність України. Невдовзі він знову повернувся до нас. Відомі волонтери-патріоти: місцевий депутат Петро Орел та священник-капеллан Вінницької єпархії УПЦ Анатолій Кузнецов - привезли Український прапор із зони бойових дій і хвилюючими підписами та подякою і побажаннями від українських воїнів-захисників і передали на зберігання до шкільного музею. Саме цей героїчний Український стяг із самого початку гри підіймав бойовий дух у учасників. Вона розпочалася з сигналу військової труби «Тривога». Під цим прапором всі учасники Гри складали клятву на вірність Батьківщині та військовому обов'язку, освячувалися перед походом за давнім звичаєм стрітенською водою. Стройовий огляд військ виявив краще бойове з'єднання у військово-му строю та спорядженні, стрілецькі пісні, девізи та речівці. Кожне військово з'єднання мало у своєму складі окремі підрозділи, яким ставилось конкретне завдання. На початку Гри ініціативу і перевагу у виконанні ввідних команд захопили «десантники» під командуванням Владислава Голованчука та Андрія Корнієнка. Десантно-штурмова група Богдана Стасюка та група розвідки Дмитра Власюка першими прибувають до зони бойових дій та чітко розгадують паролі (у формі тестових історичних завдань), поставлених прикордонним нарядом Вадима Григоренка. І ось з'являються перші «поранені», які з необережності «підірвалися» на мінних розтяжках та при невчасному виконанні команди «Повітря». Своєчасно й активно надають медичну допомогу санітари з медсанбату Наталії Томляк. В цей час активно розгортають польові кухні тилові підрозділи Ольги Творун. Постійно на передовій перебуває військовий фотокореспондент Тамара Чухно. Саме завдяки її оперативності ми можемо бачити найцікавіші моменти дійства відтак скласти цікавий фотопроєкт. Гра вже триває майже три години,

ініціативу перехоплюють «піхотинці» військового з'єднання під командуванням Вадима Співака та Степана Кривешка. Група розвідки Віталія Гончарука та танкісти Павла Вишнівського діють чітко і злагоджено - першими знаходять склад боеприпасів, склад продовольства, аеродром та розмінують «мінне поле». Стрілецькі батальйони «сині» та «зелені» виходять на лінію безпосереднього зіткнення з ворожою диверсійною групою, до якої ще й підійшло підкріплення піхотою і танками. І знову прикордонники дають завдання стрілецьким батальйонам у розгадуванні військових паролів. Противник окопався на висоті, яку штурмом перші беруть «піхотинці» Михайла Калюжного. Кращими у стрільбі з пневматичної зброї по ворожій піхоті стали десантники Богдан Болтак та Сергій Циркуль, піхотинці Євген Мацик та Артур Бачинський. Найкраще впоралися з відбиттям танкового наступу гранатометники Вадим Співак, Павло Коваль, Владислав Голованчук та Степан Кривешко. Завдяки швидким і рішучим діям розвідки Павла Вишнівського та групи захоплення Віталія Гончарука стрілецького батальйону «зелені» потрапляє в оточення і здається в полон диверсійно-терористична штурмова група отамана «Марусі» під командуванням Олександра Кальченка з паном отаманом Гриціаном Тавричеським та ад'ютантом його превосходительства Попандупом із своїми прибічниками і поплічниками. Бойове завдання виконано, ворога знищено і взято в полон! Штаб Гри визначає, що з невеликим відривом перемогу в «ФОРПОСТ-ДОЗОР» здобуває військово з'єднання «зелені» - піхотинці. Вітаємо з перемогою! А в цей час команди польових кухонь Ірина Мусієнко, Дарина Скорбун та Аліна Бондарчук запрошують бійців скуштувати смачну армійську польову юшку та кашу. Гра тривала понад п'ять годин. З чудовим настроєм, зарядом бадьорості та енергії з стрілецькими піснями похідною колоною ми повертаємось до рідної школи. Готуємось до нових походів, пошуків на знак вшанування безсмертного подвигу нашого народу в боротьбі з ворогом.

І завжди, і повсякчас нам слід пам'ятати про доблесть і славу наших славних предків, що склали кодекс лицарської честі: готовність боротися до загибелі за волю честі і славу України.

Героїчна звитяга, велич і краса подвигу наших доблесних дідів, прадідів та сучасних воїнів героїв-українців житимуть у віках. Їхня хоробрість, висока мораль, любов до рідної землі є джерелом національної гідності українців. От де, люди, наша слава, Слава Україні!

Василь КРАВЧЕНКО,
керівник військово-історичного клубу «Подвиг»
Писарівської ЗОШ І-ІІІ ст.

Виграли Міжнародний конкурс шкільних медіа

Творчість вихованців «Центр Медіаграмотності # zliwa» Вінницької обласної станції юннатів високо оцінили на Міжнародному конкурсі шкільних медіа. Він пройшов за підтримки Держкомтелерадіо України і Національної Академії педагогічних наук. Вінничанам присудили перемогу у номінації «кращий телерепортаж».

В «Центрі Медіаграмотності # zliwa» діти займаються виробництвом медіапродукції. Робимо телевізійні сюжети, створюємо соціальну рекламу, виготовляємо навіть мультфільми. При цьому учні ефективно використовують гаджети і відеорежисери. Тобто вони є не лише користувачами медіаресурсу, але і його ефективними творцями, - каже керівник гуртка «Центр Медіаграмотності # zliwa» Тетяна Драгомирецька.

21-й Міжнародний конкурс шкільних медіа цього року відбувся у Миколаєві. Загалом на нього було подано понад дві тисячі робіт. Окрім представників України, за призи боролися учнівські ЗМІ з Греції і Туреччини. «Центр Медіаграмотності # zliwa» було представлено вперше. Його вихованці подали на розгляд журі дюжину власних телевізійних сюжетів різного спрямування: соціального (приміром, медіа-акція щодо підтримки дітей із синдромом Дауна), відеооглядів фестивалів (наприклад, фесту актуальної анімації у Києві) тощо.

130 кращих учасників номінували на нагороди. Серед них виявилися і юні вінницькі тележурналісти.

Для презентації своєї команди ми зняли кліп на

основі самотужки створеного медіа-репу. У його тексті йдеться про те, що все заповнили гаджети, а ось у нашому центрі діти вчать ефективно їх використовувати, - інформує Тетяна Драгомирецька.

Церемонією нагородження лауреатів нагадувала вшанування володарів Оскарів. Тобто до відкриття веду-

чим конвертів ніхто не знав імена переможців у номінаціях.

Наша перемога стала певним шоком. Ми дуже цьому зраділи. Для мене цей успіх є важливим, адже в майбутньому прагну стати журналістом, телеведучою, - каже 13-річна вихованка «Центру Медіаграмотності # zliwa» Ірина Кулієва. - Я можу знімати відео, володію програмами для його монтування. Також вмю говорити на камеру і писати сценарії.

У гуртку «Центр Медіаграмотності # zliwa», що діє на базі Вінницької станції юннатів, займається близько 20 дітей різного віку. В одній групі - учні 6-9 років, в іншій - 10-13 років.

Відвідуємо заняття із великим задоволенням. Займаємося не лише на станції юннатів, а й поза нею, на різних локаціях. Знімаємо сюжети по всій Вінниці та під час поїздки до інших регіонів, - каже 13-річна Лада Іванчикіна. - В майбутньому збираюся пов'язати своє життя з медіа. Не факт, що стану саме журналістом. Можливо, буду відеомонтажером, звукооператором чи оператором.

13-річна Олександра Драгомирецька розповіла, що в Центрі Медіаграмотності вона має можливість займатися творчістю.

Приміром, можу написати сценарій до кліпу та зняти його майже самотужки. Також розігрую і знімаю жарти-відеосценки - скетчі. Для цього використовую кумедні ситуації з власного життя і додаю фантазії, - каже вона.

Михайло МИХАЙЛОВ.

«Чорна маска» з-над Божої ріки

(Закінчення. Поч. у №15).

А був перед нею земський лікар, якого згодом славитиме вся країна як видатного мікробіолога та епідеміолога – Данило Кирилович Заболотний. Всього два тижні пощастило Марії Якимівні Ковач слухати його чудові лекції, але на все життя запали в душу людяність Заболотного, готовність до самопожертви заради врятування життя інших. Ні хвилини не сидів він без діла, завжди кудись поспішав, із кимось дискутував, щось писав, але про свої курсисток не забував і віддавав заняттям сповна. Сам провадив і практичні уроки, показував, як виносити поранених з поля бою, надавати їм першу медичну допомогу. А коли закінчував, хапав свою шляпу – і вже немає його. Так одного разу він і зовсім не повернувся – поїхав зі Жмеринки, не встигнувши навіть попрощатися з вихованками. Вже перед самим відходом потяга Марія встигла прибігти і вручити викладачеві букет квітів.

А згодом вирушила в дорогу і Ковач, тільки не в пасажирському, а в санітарному поїзді.

... Йшли бої, щодня викидаючи з передової десятки і сотні поранених, наче відпрацьований шлак. Їх треба було рятувати – безногих, безруких, вмираючих. І дівчата-медсестри вдень і вночі переносили їх з брудних польових медпунктів до евакопотяга. Ось двоє взяли ноші з пораненими і, важко ступаючи, крокують через колії. У Марії напарниці не виявилось. Відтак на руках понесла солдата, мов дитину. Поки подруги повернулися – вона вже тричі це зробила. Люди зупинилися й дивувалися: «Оце медсестра! Оце дівчина!»

У 1916-1919 роках колишня борчиня сумлінно виконувала обов'язки санітарки, сестри-жалібниці в Жмеринському лазареті для поранених, санітарному потязі №2, пізніше в Гніванському шпиталі. За ратну звитягу на бойовищах Першої світової Марію Якимівну Ковач було нагороджено найвищою військовою відзнакою Російської імперії – орденом Святого Георгія Победоносця IV ступеня.

Березень 1919 року. На вулицях Вінниці, у спеціальних пунктах набиралися добровольці до щорсівської дивізії. Бажаючих виявилось набагато більше ніж потребувалося, тому «комісія» з числа бувалих воїнів відсівала хворих, поранених, котрі також хотіли йти в бій.

До реєстратора підійшла невеликого росту, круглолиця людина в шапці-кубанці та солдатській шинелі, з речмишком за плечима.

- Прізвисьце?

- Ковач.

- Ім'я?

- Марія.

«Мар'ян» - не розчувши вивів у книзі.

- Марія, - уточнила людина. - Ось метрика...

Боець одірвався від паперів і вивчаючи подивився. Вгадувалися не чоловічі риси: акуратний носик, кучері з-під кубанки, ніжний овал обличчя.

- Беремо тільки чоловіків, - опам'ятався червоноармієць. - Хто наступний?

- Я фронтова медсестра, - сказала вона. - Маю досвід роботи... Прошу записати мене...

- Це тобі не з чоловіком воювати, - посміхнувся, пропустивши мимо вуз дівочі слова той. - Іди молодиче додому...

- Я незаміжня, - пояснила Марія.

Верхні гудзики її шинелі були розстібнуті, і бійці побачили приколотий до гімнастерки Георгіївський хрест. Вже по-іншому – вона відчувала це – дивилися на неї.

- За що? – поцікавилися.

- Було діло... образливо відповіла. - Записуй!..

Солдат все ще не міг одірвати погляду від її Георгія, привезеного з Першої світової.

- Записуй, - попросила Марія.

- Не можу... Беремо тільки чоловіків... затявся той. - Знаєш, чий наказ? Самого Щорса!

Перепапка збрала довкола них гурт охочих послухати, а надто побачити жінку – георгіївського кавалера. В царській армії цей орден солдатам давали лише за подвиг. А що героїського могла зробити на війні жінка?

- Що тут сталося?

На цей голос усі розступилися.

- Та от, товаришу Щорс... Просить записати...

- Ви хто? – зацікавився начдив, помітивши на грудях Георгіївський хрест.

- Марія Ковач.

- Чим займалися до революції?

- Боролася, - відповіла.

- Якщо можна, - посміхнувся Щорс. - Якщо можна, я б попросив Вас конкретніше... Де і проти кого?

Марія розв'язала вузол речового мішка і витрусила на столик цілу колекцію медалей, переважно золотих, а також ролон афіш. Щорс взяв одну. «Вперше в світі. Юна дівчина проти андалузського бика. В ролі гладіатора...»

- Оце так! – зсунув на потилицю кашкета. - Чути чув, а бачити – їй-бо, вперше!

- Чемпіонка світу, - вичитав хтось по складах на іншій афіші і дивився на Марію, мов на ікону.

- За що нагороджені? – запитав начдив.

- За участь у війні... Я сестра-жалібниці... Закінчила курси в Жмеринці. Вчилася у Данила Кириловича Заболотного...

- Запиши! – наказав Щорс бійцеві і потиснув дівчині руку. - До зустрічі, товаришко Маріє!..

Затим колишня борчиня була сестрою-жалібницею пересувного шпиталю 1-го кінного корпусу Червоного козацтва Віталія Примакова.

Після закінчення Громадянської війни Марія Ковач до спорту не повернулася. 1923 року виїшла заміж за поштового службовця Олександра Вербоженка, котрого у тридцять років було репресовано, самотужки виховувала доньку Валентину й сина. Чоловіка, котрий загинув у сталінських таборах, у 1958 році було реабілітовано. Пережила фашистську окупацію. Мешкала у Гнівані, де у 1922-1923 роках працювала друкаркою міськвиконкому; Дашеві та Вінниці. В цьому місті з 1937 до 1959 року трудилася друкаркою Вінницького цукротресту.

Щоб вижити в голодні 1932-1933 роки чемпіонка світу та боець Червоної Армії Марія Ковач (ось вдячності владі за котру воювала) змушена була здати всі свої золоті та срібні нагороди до Торгсину, залишивши на згадку лише срібний годинник фірми «Омега».

Незважаючи на складну життєву долю, подолянка впродовж усього життя зберігала любов до спорту. Серед чотирьох онуків, саме онучка вчила техніки боротьби, у поважному 78-річному віці виконувала «міст». Довго залишалася міцною й енергійною, подібно до діда, котрий прожив 105 років, батька, який замолоду жартома піднімав двох дебелих чоловіків.

Марія Якимівна Ковач (Вербоженко) померла 12 квітня 1979 році у Вінниці на 81 році життя

- Жіноча боротьба, - говорила перша українська чемпіонка світу з класичної боротьби, - гарний, елегантний вид спорту, що дає змогу проявити найкращі спортивні якості. Та чомусь нині він не в пошані. А шкода...

... Відрадно, що вже у незалежній Україні, багатирська справа незрівнянох Лілі знайшла гідний продовжувачок. В усіх шанувальників спорту нині на устах імення українських борчинь вільної боротьби Ірини Мерлені, Ганни Василенко, Олександри Гергель, Олександри Когут, Юлії Ткач, Світлани Саєнко, Юлії Халваджи – Благині, Ірини Харів, Алли Черкасової та ін.

Федір БЕЖНАР.

Випив - не сідай за кермо!

Багато хто вважає, що аксіомою для кожної свідомої людини повинен бути вислів: «П'яний за кермом - вбивця».

Згідно зі статтею 130 Кодексу України про адміністративні правопорушення за керування транспортними засобами особами в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції, а також передача керування транспортним засобом особі, яка перебуває в стані такого сп'яніння чи під впливом таких лікарських препаратів, а так само відмова особи, яка керує транспортним засобом, від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, накладається на водіїв штраф у розмірі шестисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права керування транспортними засобами на строк один рік і на інших осіб - штраф в розмірі шестисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. За повторне, протягом року, вчинення будь-якого з вищезазначених порушень - штраф на водіїв у розмірі однієї тисячі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права керування транспортними засобами на термін три роки і на інших осіб - штраф у розмірі однієї тисячі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з оплатним вилученням транспортного засобу чи без такого. Якщо такі дії вчиняються особою, яка двічі протягом року піддавалася адміністративному стягненню за керування транспортними засобами в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують її увагу та швидкість реакції, за відмову від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, - штраф на водіїв у розмірі двох тисяч чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права керування транспортними засобами на строк десять років і на інших осіб - штраф у розмірі двох тисяч чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з оплатним вилученням транспортного засобу чи без такого.

Вживання водієм транспортного засобу після дорожньо-транспортної пригоди за його участі алкоголю, наркотиків, а також лікарських препаратів, виготовлених на їх основі (крім тих, що входять до офіційно затвердженого складу аптечки або призначені медичним працівником), або після того, як транспортний засіб був зупинений на вимогу поліцейського, до проведення уповноваженою особою медичного огляду з метою встановлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують його увагу та швидкість реакції, чи до прийняття рішення про звільнення від проведення такого огляду, тягне за собою накладення штрафу на водіїв у розмірі однієї тисячі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або адміністративний арешт на строк п'ятнадцять днів, з позбавленням права керування транспортними засобами на термін три роки.

Упродовж 2017 року до Вінницького районного суду Вінницької області надійшло 158 адміністративних матеріалів з протоколами про притягнення осіб за ст.130 КУпАП, з яких 99 матеріалів розглянуто по суті. Із 99 осіб, які притягувалися до адміністративної відповідальності за ст.130 КУпАП, 67 визнано винними у вчиненні адміністративних правопорушень, передбачених зазначеною статтею однієї особи провадження у справі закрито в зв'язку з відсутністю

в її діях події та складу адміністративного правопорушення. Інколи, щоб уникнути відповідальності, громадяни, яких притягують до адміністративної відповідальності, вдаються до всіляких хитрощів: не з'являються в судові засідання, уникають отримання судових повісток про виклик до суду, заявляють клопотання про відкладення розгляду справи. Вказані обставини призводять до затягування розгляду справ та неможливості розглянути адміністративні матеріали в строки, передбачені чинним законодавством. Досить часто до суду надходять адміністративні матеріали, за якими уже закінчилися терміни накладення адміністративних стягнень.

Так, у 2017 році Вінницьким районним судом Вінницької області провадження по 31 адміністративному матеріалу, що надійшов із протоколами про притягнення осіб за ст.130 КУпАП, було закрито в зв'язку з закінченням на момент розгляду строків накладення адміністративних стягнень.

Однак, незважаючи на те, що за керування транспортними засобами в стані алкогольного сп'яніння законодавці посилили відповідальність, проблема п'яних водіїв не зникла, як того очікували, а продовжує існувати у великих масштабах та є досить болючою.

Так, в 2017 році, на осіб, визнаних винними у скоєнні адміністративних правопорушень, передбачених ст.130 КУпАП, були накладені адміністративні стягнення у виді штрафів на загальну суму 684 620 грн., з яких добровільно сплачено штрафи лише на суму 156 200 грн., тобто трохи більше 1/5 від загальної суми. Після закінчення термінів для добровільної сплати штрафу, суд вимушений звертатися до відділу державної виконавчої служби для примусового виконання постанови суду.

Керування транспортним засобом у стані алкогольного сп'яніння є однією з головних причин скоєння дорожньо-транспортних пригод.

І НА ОСТАНОК ЦІКАВІ ФАКТИ!

Допустимий рівень алкоголю в крові в Україні визначено на рівні 0,2 проміле.

А от у Німеччині адміністративна відповідальність у цілому настає тоді, коли рівень спиртного в крові водія перевищує 0,5 проміле. У такому випадку накладається штраф у розмірі від 500 євро; якщо ввіймали не вперше, то покарання може зрости до 3000 євро. Крім цього, водія за керування в стані алкогольного сп'яніння позбавляють дійсного посвідчення строком на один місяць і заносять два пункти до спеціального реєстру водійських правопорушень. Водіям - особам, молодшим 21 року, та тим, хто має права не довше двох років, взагалі забороняється вживати спиртне. В той же час, гранично допустимий рівень алкоголю в крові не відіграє жодної ролі тоді, коли поведінка водія на дорозі вказує на його сп'яніння, тобто коли він, приміром, «виліє» чи спричиняє ДТП. Тоді навіть за рівня алкоголю в крові, починаючи від 0,3 проміле, правопорушення вже є кримінальним злочином і тягне за собою високі штрафи та позбавлення прав терміном щонайменше шість або дванадцять місяців. Розмір грошового штрафу залежить від фінансової ситуації правопорушника. За повторного правопорушення водіїв загрожує навіть ув'язнення.

У Франції, як і в Німеччині, діє граничний рівень алкоголю в крові у 0,5 проміле. Якщо в крові водія встановлено більший рівень алкоголю, йому загрожує штраф від 135 євро. Для новачків, які мають права не довше, ніж три роки, така гранична межа закріплена на рівні 0,2 проміле. Понад 0,8 про-

міле алкоголю в крові вже загрожує водіїв штрафом у 4500 євро чи навіть ув'язненням на термін до двох років.

Водії у Великобританії не порушують закону, якщо перебувають за кермом із рівнем алкоголю в крові до 0,8 проміле (лише в Шотландії гранична межу знижено до 0,5 проміле). Якщо перевищено граничну межу, водіїв загрожує позбавлення прав щонайменше на один рік, а в окремих випадках - навіть до шести місяців ув'язнення.

У Швеції, як і в Україні, відносно низька гранична межа допустимого алкоголю в крові - 0,2 проміле, але покарання - значно серйозніші. Сума, яку доведеться сплатити правопорушникові, залежить від його доходів. Мінімальний штраф передбачено на рівні, який відповідає сумі, яку водій заробляє за 40 днів. Закон передбачає навіть можливість позбавлення волі терміном до шести місяців. У випадку з вмістом алкоголю в крові на рівні понад 1,0 проміле водіїв вже загрожує позбавлення волі на термін до двох років.

Польський закон також передбачає гранично допустиму межу в алкоголі водія на рівні 0,2 проміле та штраф за її перевищення в розмірі від 145 євро. Крім того, навіть низький рівень алкоголю в крові може потягнути за собою позбавлення водійських прав на строк від шести місяців до трьох років та навіть до одного місяця ув'язнення. Якщо рівень алкоголю в крові перевищує 0,5 проміле, водій може опинитися у в'язниці терміном до двох років чи позбутися прав на строк до 10 років.

Якщо в Білорусії перевищив норму 0,04 проміле вперше, водій заплатить до 12500 доларів і позбудеться прав на три роки. За рецидив передбачена кримінальна відповідальність і можуть відправити до в'язниці.

У США любителі спиртних напоїв можуть сісти у в'язницю на термін від шести місяців до одного року, а також піддатися тривалого позбавлення водійських прав. Допустимий вміст алкоголю в крові для водіїв старших 21 року - 0,8 проміле.

Якщо п'яний водій в Сінгапурі вперше попався на очі поліцейському, то він може «відбутися» позбавленням прав на рік, яке супроводжується штрафом в 5000 доларів або піврічним перебуванням у в'язниці. Спійманий нетверезим вдруге водій може розраховувати на ще більший штраф і три роки ув'язнення. Якщо ж в аварії за участю п'яного автомобіліста є постраждалі, то до дуже тривалого (в кілька десятків років) ув'язнення додається 6 ударів ротанговою палицею. А якщо п'яний за кермом збив людину, то він може отримати довоче ув'язнення.

У Китаї закон особливо суворий. Одного водія, який влаштував ДТП з летальним результатом, засудили до смертної кари. Якщо ж автолюбитель просто спійманий в п'яному вигляді і учасником неприємних дорожніх ситуацій ще не став, то відповідальність все одно буде кримінальною - на строк від 1 місяця до 6. До того ж, передбачено позбавлення прав на три роки. Ну, і 0,0 проміле, відповідно.

В Японії нетверезому водіїв (більше 0,03 проміле) загрожує серйозний штраф і позбавлення прав на тривалий термін. Якщо п'яний винуватець аварії зник з місця ДТП, то права відберуть на 10 років. В Японії діє «сухий закон» для водіїв. У країні карають не тільки самих п'яних водіїв, але і пасажирів, які сіли до них в автомобіль. В Японії бармен не має права навіть продавати алкогольні напої, якщо знає, що відвідувач за кермом. За такий проступок бар можуть позбавити ліцензії.

Алкоголь і кермо - поняття несумісні, в іншому випадку під загрозу ставиться не тільки здоров'я і життя самого водія, але й безпека оточуючих, ні в чому не винних людей. Тому, перш ніж сідати за кермо в стані алкогольного сп'яніння, задумайся - чи варте воно того!

Ю.КАРПІНСЬКА,
суддя Вінницького районного суду
Вінницької області.

Кулінарні цікавинки

Риба в яблучному соусі

Нам потрібно: 600 г філе риби, 2 зелених яблука, цибулина, 1 скл. нежирних вершків, 50 г сухого білого вина, сіль і перець за смаком.

Приготування. Дрібно нарізаємо цибулю і обсмажуємо на олії близько 5 хвилин до прозорості. Очищаємо яблука від шкірки, серцевини, кісточок і нарізаємо кубиками. Додаємо яблука до смаженої цибулі і тушуємо близько 3 хвилин, періодично перемішуючи. Промите філе риби висушуємо паперовими рушниками, нарізаємо кубиками, солимо, перчимо за смаком і додаємо в сковороду до яблук. Вливаємо в сковороду біле вино і тушуємо кілька хвилин на середньому вогні. Потім додаємо вершки, перемішуємо, доводимо до кипіння й тушуємо до загустіння соусу, кілька хвилин.

Курка по-французьки

Нам потрібно: 1 кг курячого філе, 300 г твердого сиру, 5 картоплин, 4 помідори, 2-3 зубчики часнику, сіль і перець за смаком.

Приготування. Очищені курячі грудки промиваємо, обсушуємо на паперових рушниках, нарізаємо більш тонкими лангетами, можна злегка відбити, натираємо відбивні з усіх сторін сіллю і перцем. Очищену картоплю промиваємо, нарізаємо тонкими кружальцями, натираємо сіллю і перцем за смаком. Очищені помідори промиваємо та нарізаємо кружальцями. Викладаємо у форму для випічки, змащену олією шар картоплі, потім шар курячого філе, шар помідорів, посипаємо все дрібно нарізаним часником і тертим твердим сиrom. Запікаємо курку в розігрітій духовці близько 30-40 хвилин при температурі 180 градусів до готовності. Готове м'ясо посипати дрібно нарізаною зеленню.

Курячі серця і печінка на шпакках

Нам потрібно: 500 г курячих сердечок, 300 г курячої печінки, 3 зубчики часнику, 4 ст.л. соєвого соусу, 1 ст.л. меду, олія, сіль і перець за смаком.

Приготування. Очищаємо курячу печінку від прожилок, промиваємо, обсушуємо на паперових рушниках. Курячі сердечка очищаємо, промиваємо, обсушуємо на паперових рушниках, робимо надріз навпіл і знімаємо згустки крові. В пластиковий контейнер вливаємо соєвий соус, додаємо кілька столових ложок олії, мед, пресований часник, сіль і перець за смаком. Додаємо в контейнер курячі сердечка з печінкою, перемішуємо, щільно закриваємо і ставимо в холодильник на кілька годин. Нанизуємо щільно сердечка і печінку на попередньо намочені дерев'яні шпакки і смажимо на розігрітій олії кілька хвилин з усіх боків до готовності, періодично поливаючи маринадом.

Курка з брокколі і морквою, тушкованою в вершках

Нам потрібно: 300 г курячого філе, 300 г брокколі, 120 мл нежирних вершків, 2 морквини, 1 ст.л. вершкового сиру, 1 ст.л. соєвого соусу, 1 ст.л. бальзамічного оцту, 3 зубчики часнику, сіль, перець, сушені трави за смаком.

Приготування. Очищаємо курячі грудки, промиваємо, обсушуємо на паперових рушниках і нарізаємо кубиками. Викладаємо м'ясо в пластиковий контейнер, заливаємо бальзамічним оцтом, соєвим соусом, посипаємо пресованим часником, сушеними травами, ретельно перемішуємо, щільно закриваємо кришкою і прибираємо в холодильник на 40 хвилин. Куряче м'ясо разом з маринадом поміщаємо в розігріту сковороду без масла і тушуємо на повільному вогні близько 5 хвилин, періодично перемішуючи. Додаємо крупно натерту моркву, брокколі, розділені на суцвіття, солимо, перчимо за смаком, доводимо до кипіння й тушуємо на повільному вогні близько 10 хвилин, періодично помішуючи. В окремій мисці змішуємо вершковий сир з вершками, додаємо в каструлю, перемішуємо і продовжуємо тушувати на повільному вогні близько 8 хвилин.

Куряча печінка з солодким перцем

Нам потрібно: 500 г курячої печінки, 6 редисок, болгарський перець, 2 зубчики часнику, 2 ст.л. кунжуту, 6

ст.л. соєвого соусу, 3 ст.л. солодкого білого вина, трохи кореня імбиру, пучок зеленого цибулі, сіль і перець за смаком.

Приготування. Очищену курячу печінку промиваємо, обсушуємо на паперових рушниках, нарізаємо кубиками й викладаємо в миску. Солимо, перчимо м'ясо за смаком, додаємо 3 столові ложки соєвого соусу, солодке вино, перемішуємо, щільно закриваємо і ставимо в холодильник маринуватися від 30 хвилин до 2-3 годин. Дрібно нарізаємо очищений імбир, часник, зелена цибуля, болгарський перець, очистити від плодоніжки, насіння і нарізаємо кубиками. Очищений редис нарізаємо тонкими кружальцями. Смажимо мариновану печінку близько 5 хвилин на розігрітій сковороді, періодично перемішуючи на середньому вогні. Потім додаємо імбир, цибуля, часник, перець і продовжуємо смажити ще близько 5 хвилин. Додаємо соєвий соус, доводимо до кипіння, знімаємо з вогню, додаємо редис, кунжут, перемішуємо і подаємо на стіл.

Рис із сердечками в рукаві

Нам потрібно: 400 г курячих сердечок, 1,5 скл. рису, цибулина, 3 зубчики часнику, 5-6 ст.л. солоного соєвого соусу, 2 скл. води, пучок свіжої зелені, перець і спеції за смаком.

Приготування. Очищені і промиті курячі сердечка змішуємо з соєвим соусом, додаємо в суміш дрібно нарізану цибулю, часник, ретельно перемішуємо, щільно закриваємо кришкою і прибираємо в холодильник на 2-3 години. В кулінарний рукав викладаємо курячі сердечка разом з маринадом, додаємо промитий кілька разів, віджати рис, перець, спеції за смаком і перемішуємо. Щільно закриваємо кулінарний рукав з усіх боків, робимо на поверхні кілька отворів і запікаємо в розігрітій духовці близько 20 хвилин, при температурі 200 градусів. Готовий рис перекладаємо в красиве блюдо, посипаємо дрібно нарізаною зеленню і подаємо на стіл.

Свинина в кисло-солодкому соусі з ананасами

Нам потрібно: 600 г свинячої вирізки, 150 г консервованих ананасів, 150 мл соєвого соусу, 150 мл томатного соку, морквина, болгарський перець, 3 ст.л. цукру, 2 ст.л. оцту, 1 ст.л. борошна, 1 ст.л. крохмалю, олія, сіль і перець за смаком.

Приготування. Очищену свинину промиваємо та нарізаємо соломкою. В окремій мисці змішуємо соєвий соус з крохмалем і борошном до отримання однорідної маси. Додаємо м'ясо в миску і ретельно перемішуємо, накриваємо і залишаємо на 20 хвилин. Промиваємо моркву і перець, перець очищаємо від плодоніжки, нарізаємо соломкою, моркву також нарізаємо соломкою. Нарізаємо ананаси кубиками. Моркву обсмажуємо на розігрітій олії близько 5 хвилин, періодично перемішуючи, додаємо перець, знову обсмажуємо близько 5 хвилин додаємо ананаси. Всі разом обсмажуємо кілька хвилин і перекладаємо в миску. У цій же сковороді смажимо свиняче м'ясо близько 7 хвилин і повертаємо овочі. Поливаємо сумішшю з томатного соку, цукру та оцту, солимо, перчимо за смаком і тушуємо на повільному вогні близько 10 хвилин.

Деруни з грибами

Нам потрібно: 700 г картоплі, 300 г шампінйонів, 2 яйця, цибулина, 3 ст.л. борошна, сіль і перець за смаком.

Приготування. Очищену картоплю промиваємо і натираємо на дрібну тертку. Промиваємо печериці, нарізаємо кубиками. Дрібно нарізаємо цибулю і смажимо на розігрітій олії близько 5 хвилин до прозорості. Додаємо гриби і продовжуємо смажити до готовності, солимо, перчимо за смаком і остиджуємо. Змішуємо картоплю з грибним обсмаженням, додаємо яйце, борошно, сіль, перець, спеції за смаком і ретельно перемішуємо. Викладаємо деруни столовою ложкою на дно сковороди з розігрітою олією і смажимо кілька хвилин з кожного боку до готовності.

Котлети з бананом

Нам потрібно: 500 г філе м'яса, 150 г твердого сиру, банан, яйце, цибулина, 2 скибочки білого хліба, вершки, панірувальні сухарі, сіль і перець за смаком.

Приготування. М'ясо та цибулю перемолоти, і все разом перемішати. М'якуш хліба замочуємо в невеликій кількості вершків на кілька хвилин, і додаємо в м'ясний фарш. Розтираємо очищений банан в пюре за допомогою вилки і додаємо, натираємо сир на тертці і додаємо в м'ясний фарш. Додаємо також у м'ясний фарш сире яйце, солимо, перчимо за смаком і ретельно перемішуємо. Готуємо з фаршу котлети продовгуватої форми, обвалюємо у панірувальних сухарях з двох сторін і обсмажуємо

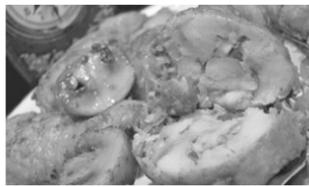

на розігрітій олії з усіх боків до рум'яного кольору.

Курячі стегна, фаршировані сиром

Нам потрібно: 600 г курячих стегон, 200 г сиру, невеликий пучок м'яти, сіль і перець за смаком.

Приготування. Курячі стегна очищаємо, промиваємо, але не чіпаємо шкіру, позбавляємось від кісток, солимо, перчимо за смаком і відбиваємо. Натиремо на тертці сир і дрібно нарізаємо м'яту. Викладаємо трохи сиру на м'ясо, посипаємо зверху м'ятою скручуємо в рулет, закриваємо рулети дерев'яними зубочистками і обсмажуємо на розігрітій олії, постійно перевертаючи з усіх боків до готовності.

Запіканка з макаронів з шинкою і сиром

Нам потрібно: 1 пачка макаронів, 300 г шинки, 200 г твердого сиру, цибулина, 1 банка консервованої кукурудзи, 2 яйця, півсклянки молока, сіль і перець за смаком.

Приготування. Варимо макарони в киплячій воді з сіллю близько 10 хвилин, потім відкидаємо на друшляк і промиваємо холодною водою, щоб змити зайву частину крохмалю. Даємо воді стекти. Обсмажуємо дрібно порізану цибулю на олії до прозорості, додаємо банку консервованої кукурудзи, дрібно нарізану шинку і готуємо ще кілька хвилин. У каструлю з обсмаженням додаємо макарони і ретельно перемішуємо. Натиремо сир на тертці і змішуємо 1/2 частину тертого сиру з макаронною масою, солимо і перчимо за смаком. Готову масу викладаємо у форму для випічки, злегка збиваємо яйця з молоком, солимо, перчимо за смаком і поливаємо зверху макаронів у формі. Посипаємо зверху тертим сиrom, ставимо в розігріту духовку і випікаємо близько 30 хвилин, при температурі 200 градусів.

Пончики із сиру

Нам потрібно: 250 г сиру, 2 яйця, 1 скл. борошна, 1 ч.л. соди, 1 ст.л. цукру, 1 пакетик ванільного цукру, цукрова пудра, щіпка солі.

Приготування. Розтираємо сир з цукром, ванільним цукром, додаємо яйця по одній, соду, цукор, борошно, сіль і замішуємо м'яке тісто липке. Мокрими руками ліпимо круглі пампушки для того, щоб тісто не прилипло до рук. Готові круглі пампушки обсмажуємо у великій кількості киплячої олії в глибокій каструлі, перевертаючи до рум'яного кольору. Готові смажені пончики викладаємо на паперові рушники, щоб позбавитись від зайвого жиру і посипаємо цукровою пудрою.

Кокосове печиво

Нам потрібно: 100 г борошна, 100 г цукру, 200 г кокосової стружки, 2 яйця, 1 ч.л. розпушувача.

Приготування. Яйця збити з цукром. Додати в яйця кокосову стружку і все ретельно перемішати. Далі висипаємо борошно з розпушувачем і все знову перемішуємо. Прибираємо тісто в холодильник на 40 хвилин. Руки змочити водою і сформувати з тіста печиво. Форму вибирайте самі на свій розсуд. Випікати при температурі 170-180°C близько 15-20 хвилин.

Торт «Хвилинка»

Нам потрібно для коржа: 100 г вершкового масла, 1 банка згущеного молока, 2 яйця, 1 скл. борошна, сода на кінчику ножа, 2 ч.л. какао. **Для крему:** 300 г сметани (жирністю 20%), 150 г цукру.

Приготування. Розтопити вершкове масло, далі змішати його з згущеним молоком, яйцями та борошном. Потім додати соду, погашену лимонним соком. Тісто розділити на 3 рівних частини, в першу частину додаємо какао, і випікаємо кожен корж окремо 30 хвилин в духовці при температурі 180 градусів. Тепер робимо крем: сметану збити з цукром і тепер густо змащуємо гарячі коржі. Крем слід додавати трохи, щоб він вбирался, а не стікав по коржу. Зверху можна прикрасити шоколадом або ягодами. Далі ставимо торт в холодильник, щоб він просочився і настоявся.

Підготувала Людмила ДЖЕДЖУЛА.

Астрологічний прогноз на 14 - 20 травня

ОВЕН (21.03-20.04). Зайвий поспіх та непотрібна емоційність можуть призвести до серйозних фінансових втрат і сварок із близькими людьми. Акуратно ведіть свої справи, частіше радьтеся з довіреними людьми й фахівцями, це дозволить уникнути помилок. Несподіваний поворот подій вплине на вашу подальшу долю. Намагайтеся бути реалістом і не вимагайте від навколишніх занадто багато. Вихідні проведіть у дружньому колі або в приємній компанії. Сприятливий день - п'ятниця, несприятливий - субота.

ТЕЛЕЦЬ (21.04-20.05). Важливо не витати в хмарах, а твердо дивитися на свої можливості. Філософське розуміння життя й холоднокровність в усіх ситуаціях, дозволять досягти блискучих результатів. На роботі накопичилися питання, які вирішити під силу тільки вам, але не звалюйте все на себе, пошукуйте собі помічника. Вирішуючи свої проблеми, не забувайте про інтереси близьких людей. Сприятливий день - середа, несприятливий - п'ятниця.

БЛИЗНЮКИ (21.05-21.06). Сприятливий час для реалізації творчих ідей, саме зараз вони будуть затребуваними в роботі й можуть принести прибуток. Але для цього знадобляться всі ваші енергія, ініціативність і рішучість. Робота забиратиме чимало часу, проте розширить коло ваших знайомих і інтересів. У вихідні приділіть увагу близьким людям, і не звертайте увагу на настирливість далеких родичів. Сприятливий день - вівторок, несприятливий - понеділок.

РАК (22.06-22.07). Оптимізм допоможе вирішити будь-яке завдання й забезпечить необхідну допомогу, залучаючи однодумців. Від начальства триматися краще подалі, тому що йому буде не до вподобі ваша ініціативність. Можливі певні проблеми у взаєминах, однак ви знайдете спільну мову з близькими. У вихідні ситуація підштовхуватиме до самостійної діяльності або до пошуку нової роботи. Сприятливий день - четвер, несприятливий - вівторок.

ЛЕВ (23.07-23.08). Вам доведеться багато працювати, тому краще не розпорозуватися на дрібниці, візьміться за одну справу та зробіть її якісно. Постарайтеся уникати непотрібних зустрічей. Бажано бути якомога непомітнішими й скромнішими в очах керівництва. Розраховуйте на підтримку друзів. У вихідні бажано стежити за своєю мовою, тому що ви можете сказати багато зайвого і зіпсувати особисті стосунки. Сприятливий день - п'ятниця, несприятливий - середа.

ДІВА (24.08-23.09). Бажано уникати суєти. Не варто укладати ризикованих угод, адже шанс на успіх практично дорівнює нулю. Важливо впорядкувати свій спосіб життя, не переймайтеся чужими проблемами. Будьте обережними спілкуючись з колегами й начальством. У вихідні добре б з'їздити за місто, приділити увагу побутовим справам, створити затишок у будинку. Можливі приємні новини в царині кохання. Сприятливий день - п'ятниця, несприятливий - четвер.

ТЕРЕЗИ (24.09-23.10). Усе пройде більш-менш добре, залежно від того, ви будете реагувати на труднощі що виникають. Постарайтеся не панікувати і спокійно в усьому розібратися. Витримавши ці випробування, ви зможете довести собі й навколишнім, що маєте цілковите право на успіх. Бажано зараз нічого не змінювати в особистому житті. Сприятливий день - вівторок, несприятливий - субота.

СКОРПІОН (24.10-22.11). Фортуна буде вам посміхатися. На роботі, та й взагалі у ділових стосунках, можливі перспективні пропозиції від надійних партнерів, а також довгоочікуваний прибуток від довгострокових контрактів. Поступово зростає ваш авторитет. Стосунки в колективі стають все більш комфортними. Але не забувайте про відпочинок, інакше накопичена втома може нагадати про себе в найневідповідніший момент. Сприятливий день - понеділок, несприятливий - середа.

СТРЕЛЕЦЬ (23.11-21.12). Вас, схоже, може відвідати гостре бажання щось змінити - зовнішній вигляд, роботу, рідний стан. Що ж, дерзайте! Постарайтеся тримати свої ділові папери подалі від цікавих поглядів, тому що конкуренти легко можуть скористатися вашою довірливістю. Виявіть передбачливість і обережність, особливо контактуючи з новими людьми. У вихідні не соромтеся виявити ініціативу, підтримка вам забезпечена. Сприятливий день - вівторок, несприятливий - четвер.

КОЗЕРІГ (22.12-20.01). Ви на гребені хвилі, навіть плітки роблять вам карколомну рекламу. Ви зараз товариські й чарівні, вихор нових зустрічей і знайомих закрутить вас. А от на роботі не варто зайве вередувати та чіплятися з дрібниць, такими діями можете засмутити колег. Вихідні краще провести в компанії друзів, ніж родичів. Ви відпочинете й повеселитесь від душі. Сприятливий день - понеділок, несприятливий - субота.

ВОДОЛІЙ (21.01-20.02). На перший план вийде робота. Чекайте на безліч важливих справ і несподіваних завдань, причому навіть у вихідні. Від вас буде потрібно чимало зусиль, щоб упоратися з ними, при цьому начальство може так і не оцінити вашої заподаткованості. Здатність адекватно відреагувати на ситуацію може значно знизитися, тому будьте уважними й навіть підозрілими, інакше станете легким набутком шахраїв. У вихідні вирушайте на дачу. Сприятливий день - вівторок, несприятливий - п'ятниця.

РИБИ (21.02-20.03). Вам, схоже, доведеться скористатися внутрішніми резервами, вони виявляться дуже доречними для рішення нагальних питань. Треба буде досить активно працювати, зате з'явиться можливість впровадити свої творчі задуми в життя. Вам доведеться багато розмовляти й пояснювати свою позицію. Вихідні загрожують бути досить заморочливими. Сприятливий день - четвер, несприятливий - понеділок.

ЗМАГАЛИСЯ «СОКОЛЯТА»

4 травня на базі спортивних споруд Агронаміченської СЗШ І-ІІІ ст. відбувся районний етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

Свято мужності і звитяги об'єднало більше 300 учасників – учнів та керівників команд із 29 навчальних закладів, представників владних структур та громадських організацій.

У урочистій частині відкриття змагань взяли участь голова Вінницької райдержадміністрації М.І.Демченко, голова районної ради С.М.Сітарський, начальник відділу освіти С.М.Томусяк та головний спеціаліст відділу освіти РДА І.М.Медяна, очільник Вінницької районної організації ВФСТ «Колос» Р.А.Юсумбелі, головний спеціаліст управління праці та соціального захисту населення Н.С.Войтюк.

Після підняття Державного Прапора України та вшанування пам'яті загиблих героїв Небесної сотні та воїнів АТО команди приступили до виконання завдань, розділившись на групи: перша - СЗШ І-ІІІ ст., друга - СЗШ І-ІІ ст.

Кожний навчальний заклад представив козацький рій з відповідною атрибутикою (назва, клич-гасло, емблема, знамено).

Змагання відбулися з таких військово-спортивних випробувань: «Впоряд», «Туристська смуга перешкод»,

«Стрільба», «Рятувальник», «Перетягування линви». Також учні перевіряли свої знання з історії українського козацтва під час конкурсу «Відун».

Найцікавішим і водночас найскладнішим випробуванням в військово-патріотичній грі «Сокіл» («Джура») був етап «Впоряд», де компетентними суддями оцінювався зовнішній вигляд роїв, виконання впорядкових наказів роєвого, індивідуальні дії та дії в складі рою, проходження урочистою ходою з військовим вітанням під час руху, з виконанням лавової пісні. Найкраще командні та індивідуальні дії в складі рою продемонстрували учні Малокошулинецької, Агронаміченської, Михайлівської СЗШ І-ІІІ ст., Стадницької ЗОШ І-ІІІ ст., Побережненського НВК: ЗОШ І-ІІ ст.-ДНЗ, Переорської СЗШ І-ІІ ст.

На етапі «Туристська смуга перешкод», що складалася з етапів прикладного характеру: «Маятник», «Подолання заболоченої місцевості на купинах», «Переправа через яр по колоді», «Паралельні мотузки», «Підлаз», «Перенесення потерпілого», «Жердини» своє лідерство підтвердили команди Вінницько-Хутірського НВК: ЗОШ І-ІІІ ст.-ДНЗ, НВК: «ЗОШ І-ІІІ ст.-ліцей смт Стрижавка», Якушинецької СЗШ І-ІІІ ст.-гімназії, Ільківської ЗОШ І-ІІ ст., КЗ

«Великокошулинецька ЗОШ І-ІІ ст.-ДНЗ» та Побережненського НВК: ЗОШ І-ІІ ст.-ДНЗ.

Найкращі навички і вміння стрільби з пневматичної гвинтівки продемонстрували учні Малокошулинецької СЗШ І-ІІІ ст., НВК: «ЗОШ І-ІІІ ст.-ліцей смт Стрижавка», Гавришівської СЗШ І-ІІІ ст., Лаврівської СЗШ І-ІІ ст., Іванівської СЗШ І-ІІ ст., КЗ «Прибузький НВК: ЗОШ І-ІІ ст.-ДНЗ» Найвлучнішими серед стрільців були: Денис Сухий (Малокошулинецька ЗОШ І-ІІІ ст.) з результатом 42 очки із 50 можливих, Микола Печенюк (Медвеже-Вушківська СЗШ І-ІІІ ст.) - 39 очок, Олексій Томашук (Степанівський НВК: ЗОШ І-ІІІ ст.) - 36 очок.

Найліпші знання з історії українського козацтва під час конкурсу «Відун» продемонстрували учні Агронаміченської СЗШ І-ІІІ ст., Якушинецької СЗШ І-ІІІ ст.-гімназії, Михайлівської СЗШ І-ІІІ ст., Лаврівської СЗШ І-ІІ ст., Стадницької ЗОШ І-ІІ ст. та Комарівського НВК: ЗОШ І-ІІ ст.-ДНЗ.

При визначенні знань з проведенням рятувальних робіт найбільше правильних відповідей дала команда Некраєвської ЗОШ І-ІІІ ст.- серед навчальних закладів І-ІІІ ст.

та Побережненського НВК: ЗОШ І-ІІ ст.-ДНЗ - серед навчальних закладів І-ІІ ст. У призери ввійшли також колективи: Лука-Мелешківська ЗОШ І-ІІІ ст., НВК: «ЗОШ І-ІІІ ст.-ліцей смт Стрижавка», КЗ «Великокошулинецька ЗОШ І-ІІ ст.-ДНЗ» та Стадницька ЗОШ І-ІІ ст.

Найкращими в перетягуванні линви були богири з КЗ «Мізяківсько-Хутірський НВК: ЗОШ І-ІІІ ст., Пултівецької СЗШ І-ІІІ ст., Якушинецької СЗШ І-ІІІ ст.-гімназії, Стадницької ЗОШ І-ІІ ст., Побережненського НВК: ЗОШ І-ІІ ст.-ДНЗ та Лаврівського СЗШ І-ІІ ст.

За підсумками I етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») в загальнокомандному заліку призові місця розподілилися наступним чином: I місце – Агронаміченська СЗШ І-ІІІ ступенів, II – Вороновицька СЗШ І-ІІІ ст.№1, III – НВК: «ЗОШ І-ІІІ ступенів – ліцей смт Стрижавка».

Серед СЗШ І-ІІ ст.: I місце – Побережненський НВК: ЗОШ І-ІІ ступенів - ДНЗ, II - Лаврівська СЗШ І-ІІ ступенів, III – Стадницька ЗОШ І-ІІ ступенів.

По завершенні змагань на учасників чекало чимало призів від відділу освіти, управління праці та соціального захисту населення РДА.

Василь СТОЛЯРЕНКО,
методист ВРМЦЗО.

НАРОДНИЙ ПРОГНОЗ

10 травня день пам'яті апостола і священномученика Симеона, сродника Господнього. У народі цього святого називали Семен-ранопашець і казали: «Час орати, коли грім гримить, ліс у листя одягається, жайворонок заспівав, а водянй жабенята квакати починають». Якщо цієї днини спостерігається ясний схід сонця, то літо, ймовірно, вітряним буде.

11 травня пов'язане з початком збору березового соку, яким поїли хворих. Також поправити здоров'я допомагав теплий (південний) вітер, характерний для цього дня. У давнину спостерігали за погодою вночі: якщо вона була теплою, а небо було зоряним, значить буде хороший врожай.

12 травня день пам'яті дев'яти мучеників Кизичеських. Вони вважаються в народі тлумачами сновидінь і захисниками від віспи. 12 травня практикувався такий звичай: якщо опівдні вийти на дорогу і підставити обличчя теплому вітру, то «здоров'я додасться на цілий рік». Наші пращури помітили, що ясний схід сонця у цей день обіцяє хороше літо.

13 травня день пам'яті апостола Якова Заведієва. Наші

предки спостерігали за вечором і ніччю на Якова: теплий вечір і зоряна ніч пророкували грозове і тепле урожайне літо. На погоже літо вказував і ясний схід сонця.

14 травня вшановується пам'ять святого пророка Ієремії-Запругальника, оскільки на цей час припадає розпал польових робіт. Негода цієї днини передвіщає сурову і холодну майбутню зиму. А якщо сонце сходить ясно - все літо буде гарне, погоже. У цей час у давнину проводжали весну і зустрічали проліття.

15 травня день пам'яті князів Бориса і Гліба, Сіячів. Цього дня починають співати солов'ї, тому його називають «Солов'їним». Якщо соловей співав заливисто, значить «весна пішла на спад, а літо - на прибуток». Коли птах заспівав на голі дерева, бути неврожаю плодів у садах.

16 травня вшановується пам'ять мучеників Тимофія і Маври. У народі святу називали «Мавра - Зелени Щі», оскільки у цей час із молоді кропиви і щавлю варили пусті щі. Ще її називали «Маврою-Молочницею», позаяк у корів збільшувався удій. «Коли на Мавру цвіте черемха - зажди холод живе». Наші пращури вважали, що цвіт черемхи холод приносить.

Вибухо-небезпечні предмети

Станом на 01 травня на території Вінницького району під час проведення земляних робіт були виявлені та знешкоджені 7 артилерійських снарядів часів Другої світової війни різних калібрів.

У разі виявлення вибухонебезпечного предмету або зовні схожого на нього необхідно:

- негайно припинити всі роботи поблизу небезпечної знахідки;
- навколо встановити попереджувальні знаки або оголошення;
- повідомити оперативно-рятувальну службу за телефоном «101»;
- до прибуття представників органів влади вжити заходів із недопущення сторонніх осіб до цього місця.

Категорично забороняється:

- брати у руки вибухонебезпечні предмети, бити по них, розбирати;
- переносити або перекочувати з місця на місце;
- кидати у вогнище або розводити багаття над ними.

Виявлені вибухонебезпечні предмети знищуються підірванням на місці або в спеціально відведених місцях саперами оперативно-рятувальної служби «101».

Михайло ГОРЯЧКОВСЬКИЙ,
старший інспектор Вінницького РС ГУ ДСНС України
у Вінницькій області, ст.лейтенант служби
цивільного захисту.

Перерахунок житлових субсидій на новий термін: хто повинен звернутись із новою заявою про призначення житлової субсидії

Постановою Кабінету Міністрів України від 27.04.2017 №329 „Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України та визнання такою, що втратила чинність, постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. №1022” (набрала чинності 01.05.2017) затверджено нову редакцію Положення про порядок призначення житлових субсидій, якою передбачено призначення субсидій з 1 травня 2018 року на наступний період лише на підставі нової заяви та декларації, якщо:

- у складі домогосподарства або у складі сім'ї члена домогосподарства є особи, що досягли 18-річного віку станом на початок періоду, за який враховуються доходи (на 1 липня 2017 року) для призначення житлової субсидії і в цьому періоді в них відсутні доходи, або середньомісячний дохід менший ніж розмір мінімальної зарплатної плати, або вони не сплатили єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у розмірі не меншому, ніж мінімальний, сумарно протягом трьох місяців у періоді, за який враховуються доходи.
- сім'ям внутрішньо переміщених осіб (без договору оренди);
- сім'ям, які є орендарями житлових приміщень;
- сім'ям, в яких є зареєстровані особи, які фактично не проживають за адресою домогосподарства;
- особи, члени сім'ї яких не зареєстровані за адресою домогосподарства (згідно статті 3 Сімейного кодексу до них відносяться: чоловік, дружина, неповнолітні діти).

Права на субсидію не мають сім'ї, гроща житла в яких перебуває 120 кв.м. – для квартир та 200 кв.м. – для індивідуального будинку; протягом 12 останніх місяців здійснили покупку на суму, більшу за 50 тис.грн. або іншим законним шляхом (спадщина, обмін, дарування) набули права власності на дороговартісне майно; мають у своєму володінні (власності) транспортний засіб (крім мопедів), який молодший 5 років.

Подати заяву можна за адресою: м. Вінниця, вул.Замостянська, 7, ЦНАП «Прозорий офіс», телефон для довідок: 50-86-82, 61-39-30.

С.ГАВРИЛЮК,
начальник відділу призначення соціальних допомог та компенсацій УПСЗН Вінницької РДА.

РОБОТА В ОХОРОНІ.

Вахта. Чоловіки та жінки.
Своєчасна зар.плата. Начальники охорони.
т. 098 007 25 05; 063 217 15 83.

Хижинецькою сільською радою Сокиринської об'єднаної територіальної громади Вінницького району Вінницької області оголошується конкурс на заміщення вакантної посади посадової особи місцевого самоврядування Хижинецької сільської ради: начальника відділу з питань культури, молоді, спорту та соціального захисту населення.

Вимоги до кандидатів: громадянство України, повна вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста, вільне володіння державною мовою; вміння працювати на персональному комп'ютері в режимі користувача.

Документи, що подаються на конкурс:

1. Заява про участь у конкурсі;
2. Особова картка (форма П-2 ДС);
3. Декларація про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2017 рік;
4. Копія паспорта;
5. Копія ідентифікаційного коду;
6. Копія військового квитка (для військовослужбовців або військовозобов'язаних);
7. Копія документів про освіту;
8. Дві фотокартки розміром 4x6 см.

Документи приймаються протягом 30-ти календарних днів з дня опублікування оголошення. Додаткова інформація щодо основних функціональних обов'язків, розміру та умов оплати праці надається секретарем сільської ради за адресою: с.Сокиринці, вул.Шевченка, 31 а, тел. 58-09-42.

**ЯКІСНІ МЕТАЛОПЛАСТИКОВІ
ВІКНА ТА ДВЕРІ ВІД
ЗАВОДУ-ВИРОБНИКА.
ДОСТАВКА, МОНТАЖ,
ГАРАНТІЯ.
НАЙНИЖЧІ ЦІНИ.
ТЕЛ.: (068) 840-38-18,
(063) 407-77-14.**

Читайте газету online
e-mail: pzorya2003@i.ua
Подільська Зоря

**З питань розміщення реклами,
оголошень та привітань звертайтеся за
тел.: (067) 432-04-14,
27-77-07, 27-53-35.**

**Продам цеглу червону, білу, блочок, ракушняк,
пісок, відсів, щебінь, камінь, глину, керімізит.
Послуги ЗІЛ самоскид з причіпом.
Тел. 067-987-30-48.**

**Дерев'яні сходи, обшиття деревом по металево-
му каркасі. Тел. 068-839-51-56. www.lesenka.hol.es**

**ПРОДАМ автоклав для виготовлення тушонки, всіх
видів мяса і риби
Ємність 25 літрових банок або 50 - півлітрових.
Телефон 098-360-79-02.**

**Продається автомобіль «Волга» ГАЗ-2412 - універ-
сал. Колір - білий, 1990 року випуску, пробіг 760
тис. км. Дзвонити після 19.00 за тел. 58-79-80.**

**Продам ЗАЗ SENS 1.3 газ-бензин. Ціна 72000 грн.
або 600 грн. в місяць. Тел. 098-688-03-87.**

**Продам приватизований будинок, 35 соток в
сміт Вороновиці. В подвір'ї є криниця,
газ, поруч ліс. Ціна договірна.
Звертатись за тел. 096-417-38-56. Світлана.**

**Продам приватизовану ділянку, 48 соток, с.Ко-
марів. Старенька хата, світло, поруч газ, вода.
Тел.068-817-37-69.**

**Електромонтажні роботи, розетки, вимикачі. Ввод
проводом СИП. Тел.068-839-51-56. www.vinsvitlo.ru**

Пропоную насіння і саджанці:

овочевих, баштанних, нових, малопоширених, екзотичних, рідкісних, лікарських та плодово-ягідних культур і квітів, які в ґрунтово-кліматичних умовах Вінниччини дають найвищі врожаї. Від Вас заадресований конверт з марками за 5 грн. 80 коп. - обширний каталог.
**Замовлення на каталог надсилає за адресою:
Джус Оксані Іванівні, село Малі Крушлинці,
Вінницький район, Вінницька область, 23242.
Моб.тел.(098) 530-32-60.**

**ПРОДАМ саджанці яблуні
В продажі наявні такі зимні сорти Флорина,
Узі-кіку, Фуджі, Ренора, Джоногорец,
Декоста, Пінола.
Літні сорти Целеста, Вестабела.
Осіній сорт Галаксі.
Однорічка, дворічка.
Від виробника.
Тел. 067-7000-234.**

**Продам 2-поверховий цегляний будинок. Всі
зручності. 20 соток в центрі Вороновиці.
Тел.095-781-88-40.**

**Продам «Запорожець» 1994 р.в. в гарному стані.
Звертайтеся за тел. 096-075-90-25.**

**Підприємство закуповує мед та продукти
бджільництва за високими цінами. Тел. 0982408531.**

**Каміни, печі. кам'янки для бань. Якісно, швидко.
Тел. 068-862-91-27. www.kaminuch.ru**

**Продам вазон алое 4-5 років, золотий вус.
Тел.: 53-46-07, 093-262-62-30.**

Якушинецька сільська рада має намір передати в оренду металевий димар котельні в с.Ксаверівка висотою 20 м по вул.Хмельницьке шосе, с.Ксаверівка Вінницького району для використання в якості антенної опори та встановлення обладнання зв'язку.

**Продам будинок в селі Якушинці із земельною
ділянкою 38 соток, будинок газифікований.
Тел.067-261-54-42.**

**Втрачений державний акт на право власності на
земельну ділянку, серія ВН №070249, виданий
Вінницьким районним відділом земельних ресурсів
23 грудня 2003 р. на ім'я Грущенко Юхимії Яківни,
вважати недійсним.**

Програма телепередач

Понеділок, 14 травня

UA: ПЕРШИЙ*

06.00, 16.00 М/с «Чорний Джек»
06.30, 07.00, 08.00, 09.00,
09.25, 13.00, 15.00,
21.00, 03.00 Новини

06.35, 07.05, 08.05, 09.05
Доброго ранку, Країно!

09.30 Шоденник

Євробачення-2018

09.40 Д/с «Велике

фотополювання Дага

Гарднера»

10.10 Д/с «Шамварі: територія

диких тварин»

10.40 Телепродаж

11.00 Д/с «Столика Японія»

11.40 Д/с «Двоколісні хроніки»

12.00, 02.05 Д/с «Смачні історії»

13.10 РадіоДень

13.40 Лайфхак українською

13.55 Перша шпальта

14.20, 15.10, 01.10 Погода

14.30 Радіо. День

15.15 М/с «Гон»

16.30 Д/с

17.00 Розсекречена історія

18.00, 00.15 Інформаційна година

19.00 Розважальна програма з Майклом Щуром

19.40 До справи

20.15, 01.15 Війна і мир

21.30, 03.25 Новини. Спорт

21.50 Т/с «Іспанська легенда» 16+

23.15 Д/с «Дивовижні міста світу»

01.55 Такшотам суспільне

03.40 Складна розмова

04.05 «Августин Волошин. Метеорит

незалежності - над Срібною землею»

05.00 Д/с «Орегонський путівник»

1+1*

06.30, 07.10, 08.10, 09.10

«Сніданок з 1+1»

07.00, 07.45, 08.00, 09.00,
12.00, 16.45, 19.30,
00.15, 05.35 ТСН

09.30 «Чотири весілля»

10.50 «Одруження наосліп»

12.20, 13.55, 15.15 «Міняю жінку»

17.10 Т/с «Кохання Мер'єм» (12+)

20.15 «Секретні матеріали»

20.30, 21.30 Т/с «Хороший хлопцев» (12+)

22.30 «Гроші 2018»

23.45, 00.25 Х/ф «Інструкції не додаються» (16+)

04.15 Х/ф «Зелені гори» 16+

ІНТЕР*

06.00 «М/ф»

06.10, 23.55 «Слідство вели... з Л.Каневським»

07.00, 08.00, 09.00, 17.40

Новини

07.10, 08.10, 09.20 «Ранок з Інтером»

10.00 Х/ф «Солодка жінка»

12.00 «Новини»

12.25 Т/с «Жереб долі»

16.00 «Чекай на мене»

18.00, 19.00 Ток-шоу

«Стосується кожного»

20.00, 05.15 «Подорожчів»

20.40 Т/с «Заради кохання я все зможу!»

01.40 Х/ф «День перший, день останній»

02.50 «Орел і Решка. Шопінг»

04.00 «Стосується кожного»

ICTV*

05.45, 09.20, 19.20

Надзвичайні новини

06.35, 08.45 Факти

09.15 Спорт

10.10 Антизомбі

12.10, 13.20 Секретний фронт. Дайджест

12.45, 15.45 Факти. День

14.35, 16.20 Х/ф «Таксі-3»

16.55 Х/ф «Таксі-4»

18.45, 21.05 Факти. Вечір

20.20 Більше ніж правда

21.25 Т/с «Пес-3» 16+

22.40 Свобода слова

00.50 Х/ф «Політ золотої мушки» 16+

02.35 Небачене Євробачення

02.50 Т/с «Морська поліція. Спецвідділ» 16+

04.15 Скарб нації

04.50 Т/с «Відділ 44» 16+

Канал Україна*

06.30, 07.10, 08.15 Ранок з

08.15

08.15

08.15

08.15

08.15

08.15

08.15

08.15

08.15

08.15

08.15

08.15

08.15

08.15

08.15

08.15

08.15

08.15

08.15

08.15

Україною
07.00, 08.00, 09.00, 15.00,
19.00, 23.00, 02.20

Сьогодні

09.30 Зірковий шлях

10.30 Місія: краса

11.30, 03.10 Реальна містика

13.30, 15.30 Т/с «Черговий лікар - 4» 12+

16.00 Історія одного злочину 16+

18.00 Т/с «Обручак з рубіном» 12+

19.45 Ток-шоу «Говорить Україна»

21.00 Т/с «Подорож до центру душі» 12+

23.30 Х/ф «Код доступу «Кейптаун» 16+

01.50 Телемагазин

НК*

06.50 М/с «Драconi. Перегони безстрашних»

07.45 М/ф «Вартовий Місяць»

09.15 Т/с «Бібліотекарі» 16+

13.00 Х/ф «Розплата» 16+

15.00 Х/ф «Круті заходи» 16+

16.55 Х/ф «Коломбіана» 16+

19.00 Ревізор. Крамниці

21.00 Таємний агент

22.10 Таємний агент. Пост-шоу

00.00 Х/ф «Поїздка в Америку»

02.10 Небачене Євробачення

02.25 Служба розшуку дітей

НТН*

06.50 Х/ф «Стамбульський транзит»

08.30 «Свідок. Агенти»

09.00 Х/ф «Перевертень у погонах» (16+)

10.35 «Кримінальні справи»

12.30, 16.30, 19.00, 23.15, 02.30 «Свідок»

12.50 «Школа доктора Комаровського»

14.30, 16.50 «Легенди карного розшуку»

Програма телепередач

Вівторок, 15 травня

UA: ПЕРШИЙ*

06.00, 16.00 М/с «Чорний Джек»
06.30, 07.00, 08.00, 09.00, 09.25, 13.00, 15.00, 21.00, 03.00 Новини
06.35, 07.05, 08.05, 09.05 Доброго ранку, Країно!

1+1*

06.30, 07.10, 08.10, 09.10 «Сніданок з 1+1»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30, 00.15, 05.35 ТСН
09.30 «Чотири весілля»
10.45 «Одруження наосліп»

ІНТЕР*

05.55 «М/ф»
06.15, 23.50 «Слідство вели... з Л. Каневським»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 17.40 Новини
07.10, 08.10, 09.20 «Ранок з Інтером»

ICTV*

05.35, 20.20 Громадянська оборона
06.30 Ранок у великому місті
08.45, 04.30 Факти. Ранок
09.20, 19.20 Надзвичайні новини

Канал Україна*

06.30, 07.10, 08.15 Ранок з Україною
07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні
09.30 Зірковий шлях

23.30 Т/с «CSI. Місце злочину» 16+
01.30 Телемагазин
02.00 Т/с «CSI: Нью-Йорк» 16+

НК*

03.00, 01.45 Зона ночі
04.50 Абзац
06.49, 08.04 Kids Time
06.50 М/с «Дракони. Перегони бесстрашних»

НТН*

05.15 «Легенди бандитської Одеси»
06.40 Х/ф «Дурні помирають по п'ятницях» (16+)
08.30 Ранковий «Свідок»

СТБ*

06.30, 15.55 «Все буде добре!»
07.50 Х/ф «Суєта суєт»
09.30 МастерШеф 12+
13.00 Хата на тата 12+

TET*

06.00 Байдиківка
06.30 TET Мультиранок
09.45 Х/ф «Дівчинка з сірниками»
11.00 Т/с «Усі жінки - відьми»

K-1*

06.30 «TOP SHOP»
07.40 «Чи знаєте ви, що...»
08.20 «Карамболь»
10.10 Т/с «Дикий ангел»

ВДТ*

07.00 Новий день
09.00 Т/с «Яструб і голубка»
10.00 13:30 ПЕРЕРВА
13.30, 17.00 ТНВ - Експрес. День

Середа, 16 травня

UA: ПЕРШИЙ*

06.00, 16.00 М/с «Чорний Джек»
06.30, 07.00, 08.00, 09.00, 09.25, 13.00, 15.00, 21.00, 03.00 Новини
06.35, 07.05, 08.05, 09.05 Доброго ранку, Країно!

1+1*

06.30, 07.10, 08.10, 09.10 «Сніданок з 1+1»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30, 00.15, 05.35 ТСН
09.30 «Чотири весілля»
10.45 «Одруження наосліп»

ІНТЕР*

05.55 «М/ф»
06.15, 22.40 «Слідство вели... з Л. Каневським»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 17.40 Новини
07.10, 08.10, 09.20 «Ранок з Інтером»

ICTV*

05.35, 10.10 Громадянська оборона
06.30 Ранок у великому місті
08.45 Факти. Ранок
09.20, 19.20 Надзвичайні новини

04.25 Студія Вашингтон
04.30 Факти
04.50 Т/с «Відділ 44» 16+

Канал Україна*

06.30, 07.10, 08.15 Ранок з Україною
07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні
09.30 Зірковий шлях
10.30 Місія: краса

НК*

07.00 М/с «Дракони. Перегони бесстрашних»
08.20 Т/с «Меліса та Джой»
13.00 Х/ф «Бізнес заради кохання»

НТН*

05.15 «Правда життя. Професії»
07.05 Х/ф «У пошуках мільйонерки»
08.30 Ранковий «Свідок»
09.00 Х/ф «Ідеальний чоловік»

СТБ*

07.00, 15.55 «Все буде добре!»
08.30 Все буде смачно!
09.30 МастерШеф 12+
12.20 Хата на тата 12+

TET*

06.00 Байдиківка
06.30 TET Мультиранок
09.45 Х/ф «Русалонька»
11.00 Т/с «Усі жінки - відьми»

K-1*

06.30 «TOP SHOP»
07.40 «Чи знаєте ви, що...»
08.20 «Карамболь»
10.10 Т/с «Дикий ангел»

ВДТ*

07.00 Новий день
09.00 Т/с «Яструб і голубка»
10.00 13:30 ПЕРЕРВА
13.30, 17.00 ТНВ - Експрес. День

Четвер, 17 травня

UA: ПЕРШИЙ*

06.00, 16.00 М/с «Чорний Джек»
06.30, 07.00, 08.00, 09.00, 09.25, 13.00, 15.00, 21.00, 03.00 Новини
06.35, 07.05, 08.05, 09.05 Доброго ранку, Країно!

1+1*

06.30, 07.10, 08.10, 09.10 «Сніданок з 1+1»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30, 00.15, 05.35 ТСН
09.30 «Чотири весілля»
10.50 «Одруження наосліп»

ІНТЕР*

05.55 «М/ф»
06.15, 22.40 «Слідство вели... з Леонідом Каневським»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 17.40 Новини
07.10, 08.10, 09.20 «Ранок з Інтером»

ICTV*

05.35 Громадянська оборона
06.30 Ранок у великому місті
08.45 Факти. Ранок
09.20, 19.20 Надзвичайні новини з Костянтином Стогниєм

Канал Україна*

06.30, 07.10, 08.15 Ранок з Україною
07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні
09.30 Зірковий шлях

16+
18.00 Т/с «Обручка з рубіном» 12+
19.45 Ток-шоу «Говорить Україна»

НК*

21.00 Т/с «Подорож до центру душі» 12+
23.20 Контролер
00.00 Д/ф «Дім «Слово» 12+
01.45 Телемагазин
02.15 Т/с «CSI: Нью-Йорк» 16+

НТН*

03.00, 02.50 Зона ночі
05.05 Абзац
06.59, 08.15 Kids Time
07.00 М/с «Дракони. Перегони бесстрашних»

СТБ*

05.20 «Правда життя. Професії»
06.50 Х/ф «Алмази для Марії»
08.30 Ранковий «Свідок»
09.05 Х/ф «Прорив»

TET*

06.00 Байдиківка
06.30 TET Мультиранок
09.45 Х/ф «Диявол з трьома золотими волосинами»
11.00 Т/с «Усі жінки - відьми»

K-1*

06.30 «TOP SHOP»
07.40 «Чи знаєте ви, що...»
08.20 «Карамболь»
10.10 Т/с «Дикий ангел»

ВДТ*

07.00 Новий день
09.00 Т/с «Яструб і голубка»
10.00 13:30 ПЕРЕРВА в МОВЛЕННІ
13.30, 17.00 ТНВ - Експрес. День

Продаж та доставка під замовлення
Щебінь
Пісок
Відсів
Цегла
Камінь
Вивіз будівельного сміття.

Не втрачайте часу, телефонуйте нам 067-391-68-00!

Програма телепередач

П'ятниця, 18 травня

UA: ПЕРШИЙ*

06.00, 15.20 «Христіна. Кримське соло»
06.30, 07.05, 08.05 День пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу та День боротьби за права кримськотатарського народу. Спецпланування
07.00, 08.00, 09.25, 13.00, 15.00, 21.00, 03.00 Новини
09.00 9.00, 09.30, 10.50, 14.20, 15.10 Погода
09.40 «Межа очікування»
10.35 Телепродаж
11.00 Д/ц «Гордість світу»
12.00 Перформанс «Devam-Продовження»

НТН*

12.05 Д/ц «Незвичайні культури»
13.10 Радіодень
13.40 Лайфхак українською
13.55 Схеми. Корупція в деталях
14.30 Радіо. День
17.00 «Генічеськ»
17.30 «Крим. Спротив»
18.00, 00.15 Інформаційна година
18.50 VoxСhеск
19.00 День пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу та День боротьби за права кримськотатарського народу. Спецпроект
19.25, 21.50, 04.15 Розсекречена історія Перша шпальта
21.30, 03.25 Новини. Спорт
23.20 Д/с «Дивовижні міста світу»

1+1*

01.10 Складна розмова
01.35 До справи
02.00 «Українська Гельсінська спілка-вектор визначено»
06.30, 07.10, 08.10, 09.10 «Сніданок з 1+1»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30 ТСН
09.30, 10.45, 12.20 «Одруження наосліп»
12.55, 14.20, 15.40 «Міняю жінку»
17.10 Т/с «Кохання Мер'єм» (12+)
20.15 Х/ф «Чужа молитва» (12+)
22.10 Х/ф «Експедиція «Ноїв ковчег» (16+)
00.50, 01.45, 04.30 «Розсміши коміка»
05.15 «Маша і ведмідь»

ІНТЕР*

06.00 «М/ф»
06.15, 22.00 «Слідство вели... з Л.Каневським»
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 17.40 Новини
07.10, 08.10, 09.20 «Ранок з Інтером»
10.10 Т/с «Заради кохання я все зможу!»
12.25 Т/с «Заради кохання я все зможу!»
12.50 Х/ф «Холодне літо 53-го»
14.50, 15.45, 16.45, 02.05 «Речдок»
18.00 Ток-шоу «Стосується кожного»
20.00 «Подорож тижня»
23.45 Х/ф «Сліпий обрій»
01.40 «Скептик 3»
04.10 Д/п «Хроніка пограбувань»

ICTV*

05.40 Громадянська оборона
06.30 Ранок у великому місті
08.45 Факти. Ранок
09.15, 19.20 Надзвичайні новини
10.10 Інсайдер
11.30, 16.30 Т/с «Пес-3» 16+
12.45, 15.45 Факти. День
13.25, 16.20 Х/ф «Чорна книга» 16+
18.45, 21.05 Факти. Вечір
20.20 Антизомбі
21.25 Х/ф «Той, хто біжить по лезу - 2049» 16+
00.35 Х/ф «Нічне чергування» 18+
02.25 Факти
02.45 Т/с «Морська поліція. Спецвідділ» 16+

Канал Україна*

06.30, 07.10, 08.15 Ранок з Україною
07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 19.00, 23.00, 02.25

Сьогодні
09.30, 05.20 Зірковий шлях
11.30, 04.35 Реальна містика
13.30, 15.30 Т/с «Відчине вікно» 12+
18.00 Т/с «Обручка з рубіном» 12+
19.45 Ток-шоу «Говорить Україна»

НТН*

21.00, 00.00 Т/с «Музика для двох» 12+
23.20 Слідами
01.55 Телемагазин
03.10 Т/с «CSI: Нью-Йорк» 16+
07.00 М/ф «Вартовий Місяця»
08.45 Х/ф «Лабіринт» 16+
12.40 Х/ф «День Трифідів» 16+
16.40, 01.00 Х/ф «Космос між нами» 12+
19.00 Х/ф «Час» 16+
21.10 Х/ф «Джампер» 16+
23.00 Х/ф «Вторгнення: Битва за рай» 16+

НТН*

06.25 Х/ф «Вірний Руслан»
08.30 Ранковий «Свідок»
09.00 Х/ф «Ті, що зійшли з небес»
10.35 «Кримінальні справи»
12.30, 16.30, 19.00, 23.15, 02.20 «Свідок»
12.50 «Школа доктора Комаровського»
14.35, 16.50 «Легенди карного розшуку»
19.30, 00.45 Т/с «Альпійський патруль» (16+)
22.15, 23.45 Т/с «Темні лабіринти минулого» (16+)
02.50 «Випадковий свідок»
03.05 «Речовий доказ»

СТБ*

05.35 Моя правда. Альона Курилова. Місія здійснена
06.35 Моя правда. Хаял Алекперов. Кавказький полонений
07.25 Х/ф «Таємниця Чорних дроздів»
09.25 Х/ф «Спокута»
11.15 Х/ф «Червоні браслети»
17.30, 22.00 Вікна-Новини
18.00 Слідство ведуть екстрасенси 16+
20.00, 22.40 Холостяк 12+
23.35 Як вийти заміж 12+

ТЕТ*

06.00 Байдиківка
06.30 ТЕТ Мультиранок
09.15 Х/ф «Том Соєр»
11.00 Т/с «Усі жінки - відьми»
13.30 Т/с «Зачароване королівство»
18.30 М/ф «Замбезія»
20.00 Х/ф «Великий дружній велетень»
22.15 Х/ф «Земля в облозі»
00.00 Теорія зради
01.00 17+
02.00 БарДак
02.30 Панянка-селянка
03.20 Віталька
05.40 Корисні підказки

К-1*

06.30 «TOP SHOP»
07.40 «Чи знаєте ви, що...»
08.20 М/ф
09.10 «Орел і Решка»
12.00, 23.00 «Орел і Решка. Навколосвітня подорож»
21.00 «Орел і Решка. Рай та пекло 2»
00.00 Х/ф «Ціна пристрасті» (16+)
01.50 «Нічне життя»

ВДТ*

07.00 Новий день
09.00 Т/с «Яструб і голубка»
10.00 13:30 ПЕРЕРВА
13.30, 17.00 ТНВ - Експрес. День
13.40 Тема дня
14.10 Радіодень: Модуль знань
14.50 Надвечір'я долі
15.45 Радіодень: Життя+
16.08, 19.50 Д/с «Неповторна природа»
16.35, 20.15 Д/с «Таємниця підводного світу»
17.10 Схеми. Корупція в деталях
17.35 Розсекречена історія
18.30 Д/с «Незвичайні культури»
19.00 Телевізійні Новини
19.20 Тема дня. Студія прямого ефіру
20.40 Телевізійні Новини
21.00 ПЕРЕРВА в МОВЛЕННІ

Субота, 19 травня

UA: ПЕРШИЙ*

06.00 М/с «Чорний Джек»
06.30, 07.05, 08.05, 09.05 Доброго ранку, Країно!
07.00, 08.00, 09.00, 21.00, 00.15 Новини
09.30, 23.55, 01.55 Погода
09.35 М/с «Гон»
10.05 Хто в домі хазяїн?
10.30 Лайфхак українською
11.05 Д/ц «Незвідані шляхи»
12.00 Х/ф «Обітниця любові»
13.35 Концертна програма
14.30 Д/ц «Незвичайні культури»
15.25 Д/ц «Вагасі - японські смаколики»
16.15 Телепродаж
16.35 Д/ц «Неповторна природа»
17.05 Т/с «Іспанська легенда» 16+
20.00, 01.10, 04.15 Розсекречена історія
21.30 Як дивитися кіно
21.55 Х/ф «Франц» 16+
00.40 «Левко Лук'яненко. Йти за совістю»

НТН*

02.05 «Чесно жити і чесно померти. Ігуменя Йосифа Вітер»
02.50 «Кенгір. Сорок днів свободи»
05.05 «Олесь Шевченко. Як на сповіді»
05.30 «Микола Руденко. Форуму життя знайдено»

1+1*

06.00, 19.30 ТСН
06.45 «Гроші 2018»
08.00 «Сніданок. Вихідний»
10.00 «Життя без обману»
11.10, 23.20 «Світське життя 2018»
12.10 Т/с «Хороший хлопець» (12+)
16.20, 21.15 «Вечірній квартал 2018»
18.30 «Розсміши коміка. Діти 2018»
20.15 «Українські сенсації»
00.00 Х/ф «Чужа молитва» (12+)
01.55 Х/ф «Експедиція «Ноїв ковчег» (16+)

ІНТЕР*

06.00 «М/ф»
06.30 «Чекай на мене»
08.00 Х/ф «Убити дракона»
10.30 Х/ф «Мій лагідний і ніжний звір»
12.40 Х/ф «Закоханий за власним бажанням»
14.30 Т/с «Нехай говорять» (16+) 1-4 сс. Заключна
18.10, 20.30 Т/с «Друге життя» (12+)
20.00, 02.45 «Подорож тижня»
23.00 Х/ф «Арифметика підлості» (16+)
00.55 Х/ф «Наречена на замовлення» (16+)
03.15 Ток-шоу «Стосується кожного»
04.45 «Тор Shop»
05.15 Д/п «Наталія Гундарева. Запам'ятайте мене такою»

ICTV*

05.05 Скарб нації
05.15 Еврика!
05.25 Факти
05.45 Більше ніж правда
07.35 Я зняв!
09.25 Дизель-шоу 12+
10.50 Особливості національної роботи
11.45 Особливості національної роботи.Прем'єра
12.45 Факти. День
13.00 Скетч-шоу «На трюх» 16+
13.30 Х/ф «Той, хто біжить по лезу - 2049» 16+
16.30 Х/ф «Місія нездійсненна» 16+
18.45 Факти. Вечір
19.20 Надзвичайні новини
20.05 Х/ф «Місія нездійсненна-4: Протокол Фантом» 16+
22.45 Х/ф «Місія нездійсненна-3» 16+
01.00 Х/ф «Червоний» 16+
02.55 Х/ф «Секретний ешелон»

Канал Україна*

07.00, 15.00, 19.00, 04.00 Сьогодні
07.15, 04.40 Зірковий шлях
09.20, 15.20 Т/с «Подорож до

центру душі» 12+
17.40, 19.40 Т/с «Лист помилково»
22.00 Х/ф «З чистого аркуша»
00.10 Т/с «CSI: Нью-Йорк» 16+
01.50 Телемагазин
02.20 Реальна містика

НТН*

03.15 Служба розшуку дітей
03.20, 02.25 Зона ночі
05.55 М/с «Лунтик і його друзі»
06.39, 07.59 Kids Time
06.40 М/с «Драconi. Перегони бесстрашних»
08.00 Ревізор. Крамниці
10.00 Таємний агент
11.15 Таємний агент. Пост-шоу
13.00 Т/с «Бібліотекарі» 16+
16.40 М/ф «Відважна»
18.30 Х/ф «Реальна сталь» 16+
21.00 Х/ф «Інтерстеллар» 16+
00.25 Х/ф «Епідемія» 16+

НТН*

06.15 Х/ф «Зворотного шляху немає»
10.10 Х/ф «Товариш генерал»
12.00 «Свідок. Агенти»
12.35, 02.55 «Речовий доказ»
15.30 «Склад злочину»
17.05 «Переломні 80-ті»
19.00, 02.10 «Свідок»
19.30 Х/ф «Солдат Іван Бровкін»
21.20 Х/ф «Іван Бровкін на щілині»
23.15 Х/ф «Замкнутий ланцюг» (16+)
01.05 «Українські сенсації кримінального світу»
02.40 «Випадковий свідок»
03.55 «Легенди бандистської Одеси»

СТБ*

06.05 Караоке на Майдані
07.05, 19.00 Хата на тата 12+
09.00 Все буде смачно!
10.30 МастерШеф. Кулінарний випускний 12+
13.35 Холостяк 12+
16.20 Х/ф «Екіпаж»
21.55 Вечір з Наталею Гаріповою. Настя Каменських 16+
23.05 Світами за скарбами 12+

ТЕТ*

06.00 Байдиківка
06.30 ТЕТ Мультиранок
10.45 М/ф «Принцеса Лілліфі»
12.00 Х/ф «Король повітря: Ліга чемпіонів»
13.30 Х/ф «Русалонька»
14.30 Рятівники
20.00 Танька і Володька
22.00 Країна У
00.00 Шоденники Темного
01.00 Х/ф «Богдан-Зиновій Хмельницький»
03.10 Х/ф «Чорна рада»
05.40 Корисні підказки

К-1*

06.30 «TOP SHOP»
07.40 «Чи знаєте ви, що...»
08.20 М/ф
09.00 «Ух ти show»
11.10 Х/ф «Книга джунглів»
13.15 «Орел і Решка. На краю світу»
22.00 «Орел і Решка. Навколосвітня подорож»
23.00 Х/ф «Будинок проклятих» (16+)
01.10 Х/ф «Ціна пристрасті» (16+)
02.45 «Нічне життя»

ВДТ*

07.00 М/ф Принцеса Сіссі
08.00 Новий день
09.34 Літературно-кулінарне шоу «Енеїда»
10.00 13:30 ПЕРЕРВА
13.30 Едера
13.40 Тема дня
14.10 Розсекречена історія
15.10 Радіодень: Книжкова лавка
16.05 Культурна афіша здорової людини
16.35 Художній фільм
18.05 Д/ф «Сонар»
19.00 Панорама тижня
19.30 Тема дня. Культурно - просвітницьке
20.00 Концерт
21.00 ПЕРЕРВА в МОВЛЕННІ

Неділя, 20 травня

UA: ПЕРШИЙ*

06.00 «Левко Лук'яненко. Йти за совістю»
06.30 День пам'яті жертв політичних репресій. Спецпланування
09.30 Х/ф «Обітниця любові»
12.00 ХВИЛИНА МОВЧАННЯ: ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ПОЛІТИЧНИХ РЕПРЕСІЙ
12.10 Перший на селі
12.40 Х/ф «Йосип прекрасний. Намісник фараона»
15.50 Телепродаж
16.10, 23.30 Д/ц «Неповторна природа»
17.05 Т/с «Іспанська легенда» 16+
19.50 Д/с «Як працюють міста»
21.00, 00.15 Новини
21.35 «Таємний ізолятор СБУ»
22.15, 01.30 Букоголіки
22.40 Д/ц «Вагасі - японські смаколики»
00.10 Погода
00.45, 01.10 Д/ц «Спільноти тварин»
02.00 ПРОФІЛАКТИКА

1+1*

06.10 ТСН
07.05 «Українські сенсації»
08.00 «Сніданок. Вихідний»
09.00 «Лото-забава»
09.45 М/ф «Маша і ведмідь»
10.15 «Поверніть мені красу - 3»
11.45 «Світ навиворіт - 9»
13.05, 14.05 «Світ навиворіт: Камбоджа»
15.05 Т/с «Хороший хлопець» (12+)
19.30, 05.00 «ТСН-тиждень»
21.00 Х/ф «Дівчина з персиками» (12+)
00.40 Х/ф «Пришестя диявола» (18+)
02.20 «Світське життя 2018»

ІНТЕР*

06.00 «М/ф»
06.30 Х/ф «Бережи мене, мій талісмане»
08.00 «Удачний проект»
09.00 «Готуємо разом»
10.00 «Орел і Решка. Морський сезон»
11.00 «Орел і Решка. Перезавантаження. Америка»
12.10 Х/ф «Шок» (16+)
14.10 Х/ф «Неприборканий» (16+)
16.40, 20.30 Т/с «Друге життя» (12+)
20.00, 01.30 «Подорож тижня»
23.20 Х/ф «Мінливості долі» (12+)

ICTV*

05.05 Скарб нації
05.10 Еврика!
05.25 Факти
05.50 Інсайдер
06.40 Т/с «Ніконов і Ко» 16+
08.45 Т/с «Відділ 44» 16+
11.20, 13.00 Х/ф «Місія нездійсненна» 16+
12.45 Факти. День
13.45 Х/ф «Місія нездійсненна-3» 16+
16.05 Х/ф «Місія нездійсненна-4. Протокол Фантом» 16+
18.45 Факти тижня. 100 хвилин з Оксаною Соколовою
20.35 Х/ф «Місія нездійсненна-5. Нація ізгоїв» 16+
23.10 Х/ф «Місія нездійсненна-2» 16+
01.40 Х/ф «Нічне чергування» 18+
03.15 Провокатор

Канал Україна*

06.50 Сьогодні
07.45 Зірковий шлях
09.20 Т/с «Лист помилково»
13.00 Т/с «Музика для двох» 12+
17.00, 21.00 Т/с «Серце слідчого»
19.00, 02.40 Події тижня з Олегом Пантоєю
20.00 Головна тема
23.00 Т/с «Час кохати»

03.30 Ток-шоу «Говорить Україна»
05.00 Профілактика!!!

НТН*

03.00 Зона ночі
05.15 Стендап-шоу
06.04, 07.24 Kids Time
06.05 М/с «Драconi. Перегони бесстрашних»
07.25 М/ф «Відважна»
09.15 Х/ф «Джампер» 16+
11.00 Х/ф «Час» 16+
13.15 Х/ф «Реальна сталь» 16+
16.00 Х/ф «Інтерстеллар» 16+
19.20 Х/ф «Примарний вершинок» 16+
22.00 Х/ф «Скажені перегони» 18+
00.00 Х/ф «Плетена людина» 16+

НТН*

05.15 Х/ф «Вінчання зі смертю»
06.35 «Страх у твоєму домі»
10.20 Х/ф «Пацани»
12.05 Х/ф «Табір іде в небо»
14.00 Х/ф «Ще один зв'язок»
16.35 Х/ф «Смерть негідника» (16+)
19.00 Х/ф «Справа Румянцева»
20.55 Х/ф «Під прицілом коханця» (16+)
23.00 Х/ф «Охоронниця» (16+)
00.45 Х/ф «Замкнутий ланцюг» (16+)
02.30 «Речовий доказ»

СТБ*

06.45 Х/ф «Таємниця Чорних дроздів»
08.10 Як вийти заміж 12+
09.15 Все буде смачно!
11.15 Караоке на Майдані
12.15 Експерименти 16+
14.15 Х/ф «Екіпаж»
17.00, 23.35 Я соромлюсь свого тіла 16+
19.00 Битва екстрасенсів 16+
21.20 Один за всіх 16+
22.35 Слідство ведуть екстрасенси 16+
23.50 Я соромлюсь свого тіла 18+

ТЕТ*

06.00 Байдиківка
06.30 ТЕТ Мультиранок
10.30 Х/ф «Том Соєр»
12.15 Х/ф «Земля в облозі»
14.00 Х/ф «Дівчинка з сірниками»
15.00 Х/ф «Про рибалку та його дружину»
16.00 М/ф «Замбезія»
17.30 Х/ф «Великий дружній велетень»
19.30 Т/с «Зачароване королівство»
00.30, 02.00 БарДак
01.00 17+
02.30 Панянка-селянка
03.20 Віталька
05.40 Корисні підказки

К-1*

06.30 «TOP SHOP»
07.40 «Чи знаєте ви, що...»
08.20 М/ф
10.00 Х/ф «Книга джунглів»
12.10 «Орел і Решка»
14.55 «Орел і Решка. На краю світу»
23.30 Х/ф «Місія нездійсненна-3» (16+)
01.15 «Бійцівський клуб»
02.10 «Нічне життя»

ВДТ*

07.00 М/ф Принцеса Сіссі
08.00 Школа Мері Попінс
08.30 Новий день
09.34 Літературно-кулінарне шоу «Енеїда»
10.00 13:30 ПЕРЕРВА в МОВЛЕННІ
13.30 Едера
13.40 Тема дня. Культурно - просвітницьке
14.10, 19.00 Розсекречена історія
15.10 Букоголіки
15.35 Концерт
16.40 Фольк-мюзик. діти
17.20 Хто в домі хазяїн
17.45 Wise Cow
18.05 Д/с «Неповторна природа»
18.30 Д/с «Таємниця підводного світу»
20.00 Д/с «Незвідані шляхи»
21.00 ПЕРЕРВА в МОВЛЕННІ

"ПОДІЛЬСЬКА ЗОРЯ"
Вінницька регіональна газета.
Редактор
Ф.І.БЕЖНАР
ПЕРЕДПЛАТНІ ІНДЕКСИ ПЕРІОДИЧНОГО ВИДАННЯ: ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЙ - 40699; ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ - 61487

Газета зареєстрована у Державній реєстраційній службі України 06.11.2012 р. Реєстраційне свідоцтво КВ №19474-9274 ПР.
ЗАСНОВНИК: Вінницька районна рада.
Видавець: КО "Редакція Вінницької регіональної газети "Подільська зоря" Вінницької районної ради.

Адреса редакції: 21100, м. Вінниця, вул.Брацлавська, 31. Телефони редакції:
Редактор - 27-55-14.
Відповідального секретаря - 26-53-29.
Завідуючого відділом і кореспондентів - 26-53-29.
Рекламового відділу - 27-77-07.
Бухгалтерія - 27-53-35.

Газета виходить щочетверга, видається українською, а також російською мовами. Спосіб друку - офсетний, обсяг 3 друковані аркуші. Формат А-3.
Розповсюджується у 8 областях України: Вінницькій, Хмельницькій, Житомирській, Чернівецькій, Івано-Франківській, Тернопільській, Львівській і Одеській.

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікацій. Відповідальність за надруковані матеріали, рекламу і оголошення несуть автори та рекламодавці. Редакція залишає за собою право редагувати та скорочувати текст. При передруці матеріалів посилання на "Подільську зорю" обов'язкове. Матеріали, позначені (P), публікуються на правах реклами.

РОЗРАХУНКОВИЙ РАХУНОК: 26006000248885, ПАТ "Укрсоцбанк", м.Київ, МФО 300023, інд

Із днем народження!

15 травня свій день народження святкуватиме мудрий та розсудливий чоловік, відповідальний працівник, порядний сім'янин, хороший друг, людина з активною життєвою позицією, депутат Вінницької районної ради **Володимир Михайлович ЄФІМОВ**.

Прийміть найщиріші і найтепліші вітання з нагоди Вашого дня народження! У цей радісний для Вас і Ваших близьких день від усього серця бажаємо здоров'я, невичерпної енергії, миру і благополуччя.

Хай підгунтям щасливого життя та плідної діяльності завжди будуть міцне здоров'я, серце, сповнене любов'ю та добром, натхненна думка й щирі почуття.

Нехай здійсняться усі заповітні мрії, а будь-які повороти долі завжди відкривають лише нові обрії майбутніх перспектив!

Життя буде насичене радісними подіями, його нові сторінки заповнюються яскравими зустрічами, приємними клопотами і плідними справами!

Нехай завжди Вам всміхається доля,

Несуть тільки радість з собою роки.

Хай щастя й здоров'я не зрадять ніколи,

Хай збудуться мрії, бажання й думки!

Із повагою, **Юрій ПАРФЕНЮК**, за дорученням фракції у Вінницькій районній раді.

Із ювілеєм!

Цієї теплої весняної пори, коли ваблять ароматами квіти й трави, буває соковитою зеленню та життям природа, свій «золотий» день народження відзначає гарна жінка, любляча й кохана донька, дружина й мати, вправна господиня, людина чуйної, веселої та щирої вдачі, талановитий і креативний педагог і журналіст, вінчанка – **Людмила Петрівна ПАНЬКІВ** (9 травня).

Нехай сяють очі з ніжністю,

А серце розквітне радістю,

Хай доля красива, як соняшник,

Дарує Тобі щастя райдугу.

Хай сонечко світить із ясного неба,

Бажаєм усього, чого тільки треба,

Хай доля дарує довгого віку,

Добре здоров'я і щастя без ліку,

Хай обминають дім Твій тривоги,

Цвітом і рясом проляжуть дороги.

Щоб серце Твоє зігрівало тепло,

Щоб завжди в душі панувало добро,

Краси і наснаги, здоров'я без ліку

І довгого, довгого щедрого віку.

Із шанобою, друзі.

Із днем народження!

10 травня свій день народження святкує чарівна та мудра жінка, чудова людина, найкраща у світі матуся, гарна подруга, вправна господиня, відповідальний та ініціативний працівник, соціальний робітник с.Мізяківські Хутори – **Валентина Володимирівна МАКЕДОНСЬКА**.

Вітаючи іменинницю, бажаємо їй міцного здоров'я, вдячності та поваги від людей, енергії та натхнення на добрі справи, здійснення усіх мрій та задумів й Божого благословення.

Нехай душа у Вас

ніколи не старіє,

На білій скатертині

будуть хліб і сіль,

Своїм теплом Вас завжди сонце гріє

Слова подяки линуть звідусіль.

В житті нехай все буде, що потрібно,

Без чого не складається життя,

Любов, здоров'я, щастя, дружба

Та вічна нестаріюча душа.

Здоров'я міцного Вам зичимо щиро,

Ласки від Бога, від людей добра

На многії і щасливі літа.

Із повагою, **Олена Василівна ПАТЛАТЮК**,

соціальний працівник с.Переорки.

Тетяна Володимирівна ЦИБА,

соціальний робітник с.Мізяківські Хутори.

Із днем народження!

13 травня свій славний день народження святкуватиме гарна та мудра жінка, чуйна та приємна людина, вірна та добра подруга, дбайлива господиня, невтомна працівниця, шанована та поважна жителька с. Переорки – **Катерина Григорівна КУЧЕР**.

Вітаючи іменинницю щиро зичу їй міцного здоров'я, здійснення усіх бажань та мрій, веселого та мирного буття, душевного тепла та затишки, Божої благодаті та довгих років життя.

Хай будуть з Вами здоров'я та сила,

Хай доля буде ласкава і щира!

Щоб ніколи не знали Ви втоми!

Хай мир і злагода

будуть у домі,

Хай Господь дарує надію

й тепло

На довгі літа, на щастя й добро!

Із повагою, **Олена Василівна ПАТЛАТЮК**,

соціальний працівник с. Переорки.

Цього тижня вітаємо!

Із ювілеєм: методиста Комунальної установи «Вінницький районний методичний центр закладів освіти» Вінницької районної ради **Василя Александровича СТОЛЯРЕНКА** (13 травня), Оленівського сільського голови **Миколу Александровича ШТУРМУ** (14 травня).

Із днем народження: секретаря Якушинецької сільської ради **Катерину Миколаївну КОСТЮК**, педагогічного працівника Комунального закладу «Вінницький районний Будинок дитячої та юнацької творчості» Вінницької районної ради **Валерія Васильовича СОБЧЕНКА** (11 травня); педагогічного працівника КЗ «Вінницький районний Будинок дитячої та юнацької творчості» Вінницької районної ради **Анжелу Миколаївну МЕДВІДЬ** (13 травня) методиста КУ «Вінницький районний методичний центр закладів освіти» Вінницької районної ради **Наталію Василівну КУЦУ** (14 травня).

Вітаючи наших шановних краян зі святами, подільськозоряни зичать їм міцного здоров'я, достатку й затишки в родині, здійснення всіх мрій та бажань, ще багато літ натхненної та творчої праці на благо жителів Вінницького району.

З питань розміщення реклами звертайтеся за тел. 27-77-07.

Вітаємо ветеранів війни та праці

Цього тижня свій 95-річний ювілей відзначає ветеран війни та праці, стрижавчанка **Ніна Олександрівна МАКСИМЕНКО** (10 травня).

Від імені активу Вінницької

районної та місцевих ветеранських організацій щиро зичу сивочолій іменинниці міцного здоров'я, достатку й злагоди в родині, гідної пошани від суспільства та держави, довгих літ щасливого життя під мирним українським небом.

Із повагою,

Петро ВАСИЛИНИЧ,

голова Вінницької районної організації ветеранів.

Маки

Паленіють в полі маки,
Серце кров'ю випіка.
Ніби сльози проливає
Чиясь скривджена душа.
Промінь тягнеться

до квітів,

Щоб зігріти їх теплом,

Щоб окутати любов'ю

Душу скривджену

й пусту.

Обпадають з

пелюстками

Краплі крові із душі,

І навіки розчиняють

Кров із соком у землі.

П'є коріння сік із муків,

Вінниця

Місто над Бугом!

Красиве й величне!

В парках - зелених,

У цвіту - садів!

Ти моє - місто,

І ти моя - пісню!

Ти моя доле,

Щаслива й сумна!

Квітами встелене,

Сяйво! У місті!

З гордістю! В серці!

Тобою живу!

І у віршах! Я тобою -

пишаюсь!

Цим! Я! Навіки!

Прославлю тебе.

Ти - моє серце!

Заділо намистом.

Гроном калини

І цвітом бузку.

Я зрозуміла, моя - ти

Єдина, як тебе вірно.

І щиро люблю.

Ти, моя Віннице,

Краща у світі,

В гаю дубовім.

Хлібів запашних

Села тебе

Мальовничі вквітчають.

Серце людей

Ти відкрита в собі.

Весь свій талант

В серце людям віддала.

Тут народилися

Славні творчі.

Тут народилися

справжні ідеї,

Тут народилися

Справжні бійці

Із поетичного кошика

Наша землячка

Жителька нашого району, безмежно закохана в поезію, музику, психологію та філософію. Надзвичайно любить рідний край і його перлину – золоте наше Поділля. Її тонку поетичну душу зачепили події на Сході, де гинуть молоді хлопці-патріоти, захищаючи рідний край. З-під її пера, буквально, «вилізли» вірші, присвячені героям АТО. Пише музику і вже більше, як два роки, вірші, під псевдонімом Ярина Красовська.

Сьогодні в «Поетичному кошику» два її вірші – це «Маки», «Вінниця».

Що окутують поля.

Зеленіє, соком листя,

І на сонці виграє.

Виграють своїм намистом,

Усі роси на траві.

Випаровує їх промінь,

Піднімає до небес.

Піднімаються до Бога,

Хто в бою за мир воскрес.

Душа тягнеться до Бога,

Прагне спокою в раю.

Народитися у небі,

Засвітити там зорю.

Щоби в небі розкривала,

Суть людську усю земну,

Щоб очима споглядати

Нашу землю у сльозах.

Яка рясно розквітає,

З крові квітів на полях.

І спадають сльози з неба.

Перетворенні в дощі,

Перевернуті поняття,

Суть і помисли земні.

Зупиніться, вас благають,

Всі святі на цій Землі,

І не рвіть на куски

Землю,

І не крайте попалам.

Щоби Сонце вигравало

На Планеті цій живій.

Щоб дощі спалили в воду

У моря і океан

Щоб красою

милувались.

Щоби дихала земля.

Щоб з'єднались

любов'ю

Всі народи на землі.

І нарешті зрозуміли,

Які грішні тут вони.

Квіти в полі об'єднали,

Усі душі в небесах,

Що в сльозах в

своїй душі

Об'єдналися і забули

Усе горе на землі.

І збагнули, що життя – є

Лише цінним на – землі.

Буду любити

Тебе у душі я.

Мудрість твою,

Розкривати у світі,

Щоб народилося

щастя у ньому,

Щоб милувався

Тобою весь світ.

